The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

సుల్తానుబజారు, హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సంవత్సరమునకు రూ ౬-౦-౦
అర్ధ ,, ,, ౩-౦-౦
విడి ప్రతిక ౦-౧-౦

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD, Dn. MONDAY 3-12-1934

103492

ప్రాత పత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

సంపుటము ౯ } శా.శ.౧౮౫౬ శ్రీభావనామసం॥ కార్తీక బ॥ ౧౨ సోమవారము ౩-౧౨-౧౩౪౪ ఫ. { సంచిక ౫౬

బనానా, పప్పాయలతోట సేయుట

(ప్రభుత్వ వార్తాలయమునుండి)

ఈ. ఘ. వ. నిజాం ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖవారు వివిధఫలములను పరీక్షించిచూడగా తోటలుసేయుటకు వారిదృష్టిలో బనానాలలో వ్యాపారకమన్న పప్పాయిలలో హాటవ్యాక్ మరియు గుజరాతీరకములును యిప్పటిరాష్ట్రమున నుపయోగించబడు నాటికి ఆ యెక్కువలాభకరములని తేలినది. కొవిన వ్యవసాయశాఖవారు తోటమాలీలకు ఈ ములను నుపయోగించవలెనని శిఫారసుచేయుచున్నారు. ఆరకపు బనానామొలకలు ఒక్కొక్కటి [illegible] యీ రకపు పప్పాయివిత్తనములు తులమొకటింటికి ఒక [illegible] తునను హైదరాబాదుస్టేషను రోడ్డులో మహాశ మేవిభాగము జీరాత్ సర్కారీలో సర్కారీ హార్టికల్చరిస్టు వలన కొరవును

యీమొలకలను విత్తనములను కొద్దిగా మాత్రమే యుండుటవలన కావలసినవారు సాధ్యమైనంతత్వరలో దరఖాస్తులు పంపవలయును. కావలసినన్ని పప్పాయివిత్తనములు కూడ ఆదేఅధికారినుండి ఉచితముగా లభించును.

బొంబాయిబనానా హాట్కెమొలక నాటికి పట్టుగొమ్మ లేదుగాని గాలికిపడకుండ అడ్డమేదిగాని అక్కరలేదు. హాట్కె చెట్టు యొక్కవమొలకలు యీకవములో వేయుట వీలగును దీనిపంట యెక్కువగనుండుటయేగాక ప్రతిగుత్తికి యెక్కువపండ్లుండును

హానయాక్ పప్పాయ ౧ మొదలు ౧౮ అంగుళములవరకు యెత్తుండి త్వరగావృద్ధియగును. అది మంచిపంటనిచ్చును పండులకొరకు కొద్దిగ్రుడ్డువలెనుండును. దానిబరువు ౫ పౌండ్లు మొదలుకొని ౭ పౌండ్లవరకుండును. అది తియ్యగానుండును వాసనయుండదు. గుజరాతిపప్పాయిలలో రెండురకములు గలవు ఒకటిగుండ్రనిది, ఒకటిపొడుగైనది. రెండురకములును మంచిపంటనిచ్చును కొబ్బరి వ్యాపారములకుతగినవి. మంచి పోషణయున్న పో పండు పెద్దదై ౧౮ పౌండ్ల బరువెక్కువ అధికయ్యగానుండును కొని కొంచెమువాసనయుండును.

నిజాంరాష్ట్రమున ప్రత్తిపంట

౧౯౪౬-౧౯౪౭ సాలు రెండవ నివేదిక

(ఎజాదెతుమారి శాఖనుండి)

(౧౯౪౬-౪౭తో అంతమగు ౫యేండ్లలో యీ సంవత్సరములో ప్రత్తిపంట భూమి మొత్తము యుండియాలోని ప్రత్తిపంట భూమిలో ౧౦౦౦౦ యెకరములలో [illegible] యెకరములవంతునుండెను)

యీనివేదిక ఖరీఫు, రబ్బీప్రత్తి వేయబడిన భూమియొకయో, తాలూకా అధికారులవద్దనుండి వచ్చిన నివేదికనుబట్టి [illegible] దిగుబడి [illegible] తెలుపుచున్నది. [illegible]

[illegible]

విత్తుకాలములో వర్షము చాలనందున రబ్బీవిత్తుట అలస్యమయ్యెను సకాలమున విత్తబడినపంట కొద్దిపాటిగాలోమాత్రము వృద్ధిజెందుచున్నది.

నైజాముసాగరులో చక్కెర మిల్లు

ప్రభుత్వమువారి తాత్కాలిక తీర్మానము

(ప్రభుత్వ వార్తాలయమునుండి)

నైజాం సాగరు ప్రాంతమున చక్కెరమిల్లు స్థాపించుట గురించి [illegible] నివేదించి యుండిరి. ఆనివేదికను గూర్చి ఆలోచించుటకై గౌరవ [illegible] అధికమంత్రియు, వ్యవసాయశాఖామంత్రియు ఆర్థికశాఖ కార్యదర్శియు, వాణిజ్యపరిశ్రామిక శా

ఖ్యదర్శియు సభ్యులుగ సమావేశమైరి. ఈక్రింది తాత్కాలిక తీర్మానము చేయబడెను:—

నైజాంసాగరు ప్రాంతములో చక్కెరయంత్రము పెట్టుటకు అనుకూలమైన పరిస్థితులున్నవి. [illegible]

[illegible]

నిజాంరాష్ట్రమున వేరుసెనగ

౧౯౪౬-౧౯౪౭ సాలు రెండవనివేదిక

(ఎజాదిమారి శాఖనుండి)

౧౯౪౬-౪౭తో అంతమగు ౫యేండ్లలో యీరాష్ట్రమున వేరుసెనగ పంటక్రిందనుండిన భూమి మొత్తము యుండి [illegible] యెకరములవంతున నుండెను.

యీనివేదికలలో వేరుసెనగపంట వేయబడియుండు భూమి [illegible] తాలూకా అధికారులనుండి చేరవలెను [illegible]

[illegible]

పంటబాగుగానున్నట్లు తెలుపబడుచున్నది. [illegible]

లంకాషైరు జపానునుండి కొనుట

ఇదివరకు తాను అమ్మిన లంకాషైరు దుర్గతి

లంకాషైరు భయపడుచున్నది ఇదివరకొకప్పుడు పట్టు ప్రత్తి పరిశ్రమల ప్రపంచమందు లంకాషైరు నాయకత్వము వహించియుండెను. [illegible] దేశములకు రవాణాచేయుచుండెను. ఇప్పుడుదీనికి జపాను సర్వమునకు పోటీ యేర్పడినది. జపానునుండి లంకాషైరు [illegible] ప్రతియంత్రమునకు [illegible] జపానుగారి [illegible] లంకాషైరు యీ మాటవినగనే నివ్వెరపోయెను. లంకాషైరు [illegible] వారు తెచ్చినారు, అనివసుగారు చెప్పిరి. [illegible] డెయిలీ హెరాల్డు [illegible] ప్రత్యేకముగా [illegible] జర్మని స్వీడన్ మొదలగుదేశముల యంత్రములు క్రొత్తవివచ్చెనుగాని లంకాషైరు [illegible] లేదట

టోకియోలో ప్రతిపరిశోధనాలను [illegible] పట్టును చౌకగా తయారుచేయుటకు మార్గముకనిపెట్టినారు. అది [illegible] పట్టుపురుగులో ఒక్కటవమేక దా పట్టుగాయేర్పడునది! [illegible] దీనికి కొంతకాలముపట్టును. ఆకాలమంతయు అనవసరమగుచున్నదేమనుము. [illegible] పట్టుదారముచేయుట కనిపెట్టినారు. లంకాషైరునకుయిది తెలియగనే అక్కడివర్తకులకు కలవరము అధికమైనది

రేవా

రేవాసంస్థాన ప్రజల అవసరములను దీర్చుటకై [illegible] ప్రభుత్వమువారు [illegible] తెరచుటకు నిశ్చయించినారు. దీనిని యీనెలలోనే [illegible] [illegible] వర్తకులు నిర్వహింతురు.

చంద్రకిరణముల శబ్దము

(కేంబ్రిడ్జిలో [illegible] విశ్వవిద్యాలయములో శాస్త్రజ్ఞులు (సైంటిస్టులు) చంద్రునియొక్కయు, యితరగ్రహములయొక్కయు కిరణములను శబ్దముగామార్చి [illegible] కిరణములశబ్దమును వినిపించుచున్నారు [illegible] [illegible]

జాబులు

లంకపల్లి రైతుబిడ్డల మొఱ

లంకపల్లి గ్రామము మధిర తాలూకా వరంగల్ జిల్లాలో చేరినది. ఈగ్రామమునకు ఉత్తరము అంద[illegible] [illegible] అడివిలో 3 మైళ్ళదూరమున [illegible] గలదు. [illegible] అకాలమున సర్వదా జీవనదిగా ప్రవహించుచుండును. సదరునది నుండి ప్రవహించుచుండు నా[illegible] [illegible] నారాయణతో కలసి [illegible] ఆనకట్ట కట్టిరి సదరు కాలువచే [illegible] చేయ్యగండ్లు పడి [illegible] [illegible] సదరుకాలువ క్రిందయున్న [illegible] లాగాయతు మొత్తము [illegible] యకరములు సాగు అగుచుండెను. [illegible] సాలున తెగినందున రైతులు దరఖాస్తుయిచ్చియుండిరి [illegible] సాలున [illegible] యక్కడ [illegible] తయారుచేసిరి. కాని నేటి [illegible] మరమ్మతు కాలేదు

ఆ కాలువ [illegible] ఆనకట్ట [illegible] వచ్చుచున్నారు. మాగ్రామం [illegible] భూమియగుటచే [illegible] పంటలు ఫలించును. రైతులు [illegible] పంటపై ఆధారపడియుండుట కారణమారోపించుచున్నాను. సదరు కాలువవల్ల [illegible] దక్కపరము [illegible] ఆనకట్ట తెగును. [illegible] ఆనకట్టపాల మొత్తంలో [illegible] పర్యాయములు తెగుచుండును. ఆనకట్ట [illegible] [illegible] నుండి [illegible] [illegible] [illegible] ప్రకారము సాగును. [illegible] [illegible] తెగుట, [illegible]. [illegible] కాలువ [illegible] సకాలమునకు [illegible] [illegible] ధాన్యం ఫలించును.

ఈ రైతుబిడ్డలు [illegible] [illegible] పర్యాయములు [illegible] [illegible] [illegible] సకాలమునకు [illegible] పండినపంట యకరమునకు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మాలుగుజారి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] దయామయులగు [illegible] విచారించగలరని ప్రార్థన [illegible] దయపడి సాగు చేయుచుండినయెడల [illegible] ప్రవహించు [illegible] మాఫీ [illegible] [illegible] [illegible] అప్పులలో చిక్కినవి.

[illegible] అలీజనాబు [illegible] [illegible] బహద్దురు గారు [illegible] సాలున మాగ్రామము దయచేసి మా కష్టములను చూచినారు. నేను అలీజనాబు గారు [illegible] [illegible] [illegible] ప్రార్థన

3 అలీజనాబు [illegible] బహద్దరు వరంగలు గారు [illegible] సాలున లంకపల్లి [illegible] [illegible] చేసినప్పుడు మేము [illegible] రైతుబిడ్డలము దరఖాస్తు యివ్వగా, [illegible] కొలతపనిమిత్తము సర్వే [illegible] [illegible] దయచేసి కొలత పూర్తి చేసుకొనిపోయిరి. నేటికి [illegible] గడిచెను.

విన్నపము

దయామయులగు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప్రత్యేకయిరాదా చేయుదురని ప్రార్థన. మరియు [illegible] [illegible] మాఫీ దయచేయించిన [illegible] రైతుబిడ్డలు [illegible] మా కష్టములు [illegible] అప్పులలోనుండి తప్పించిన వారగుదురు.

ఇట్లు
ఒక రైతు

ఆంధ్రమహాసభ, ఖమ్మంమెట్టు

(మాదిరాజు రామకోటేశ్వరరావు వకీల్ హనుమకొండ)

తృతీయాంధ్రసభకు నైజాము దొరతనము వారంగీకరించుటయు, ఖమ్మము సంస్కరణప్రియ యువజనులాహ్వానించుటయు, సనాతనులు ఆంధ్రసభ సనాతనమతవిధ్వంసి యని భావించి [illegible] పత్రికాముఖమున ఖండించిన విషయమే.

ఖమ్మముపట్టణంలోగాని ఖమ్మముతాలూకాలోగాని [illegible] [illegible] పెద్దమనుష్యులాహ్వానసంఘమున చేరకుండుటయు, [illegible] [illegible] పెద్దమనుష్యుల సంతకముతో [illegible] ఆంధ్రసభయనిన [illegible] ప్రోత్సహించు సభయని ప్రకటించబడెను. [illegible] [illegible] ప్రమాణమని చెప్పుచున్నారు.

ఇట్టి [illegible] ఖమ్మముకంటె చారిత్రక విఖ్యాతి గలదయిన [illegible] గాని, [illegible] గాని, యాంధ్రోద్యమమునకును, ఆంధ్రదేశమునకును [illegible] గ్రహించి [illegible] ఖమ్మములో పెద్దమనుష్యులతో [illegible] కేంద్రసంఘకార్యదర్శిగారితో [illegible] [illegible] [illegible] రావు, [illegible] ఖమ్మమునకు [illegible] [illegible]. [illegible] అర్ధరాత్రికి ఖమ్మము చేరి [illegible] [illegible] [illegible] అప్పటికి [illegible] [illegible] [illegible] రైలు [illegible] [illegible] రామేశ్వరరావుపంతులు గారితో జరిగిన ప్రసంగములవలన ఖమ్మము పెద్దమనుష్యులు [illegible] [illegible] ఆంధ్రోద్యమముతో గాని [illegible] [illegible] [illegible] సర్వవిధముల [illegible] [illegible]

ఇప్పుడు [illegible] [illegible] [illegible] సమీపించుచున్నది. సనాతనులను సంస్కరణ [illegible] [illegible] ప్రయత్నములు [illegible] [illegible] జనాభిప్రాయము [illegible] [illegible] నమ్మకము [illegible] [illegible].

ఆంధ్రోద్యమము పవిత్రమయినది. పురోభివృద్ధికి సహకారియగును [illegible] [illegible] [illegible] తెలిసిన నిష్పక్షపాత బుద్ధికి [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] ఆధారపడిరేమి. ఒకమతమునకు, ఒకకులమునకు, ఒక [illegible] సంబంధించినది కాదు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. కాని [illegible] [illegible] [illegible] నిర్ధారణ చేయబడినదని [illegible] కార్యదర్శిగారు [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible]. కాని ఆంధ్రోద్యమము [illegible] [illegible] [illegible] అభివృద్ధి [illegible] [illegible].

సనాతనపక్షమునకు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంకరము [illegible] [illegible]. సంస్కరణప్రియులను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] బ్రాహ్మణులు [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] స్త్రీ స్వాతంత్ర్యములు సర్వజన [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంస్కరణప్రియుల [illegible].

ఇచ్చట [illegible] [illegible] [illegible] అసంభవము. [illegible] [illegible] సర్వజన సంబంధము [illegible] [illegible] [illegible] మార్గమనుసరింపవలెను

1. జనులకు [illegible] విధి,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

అనునటువంటి [illegible] [illegible] [illegible] దేమి తెలియు.

సాధారణముగా సభలలో సంస్కరణప్రియులను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] సనాతనుండి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంస్కరణ [illegible] [illegible] [illegible] బ్రాహ్మణేతర సంస్కర్తలు [illegible] [illegible] గ్రహించవలెను.

[illegible] [illegible] [illegible] చెప్పుట [illegible] [illegible] ప్రధానముగా [illegible] జనసామాన్యమునకు [illegible] విజ్ఞాన, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక [illegible] వృద్ధి విషయములను [illegible] మార్గముల [illegible] [illegible].

కాని రాబోవుసభలో సనాతనుల (బ్రాహ్మణేతరుల) [illegible] [illegible] [illegible] భోజనము [illegible] [illegible] సభలోకూడా ప్రత్యేక ప్రయత్నము [illegible] సభాసమావేశమున [illegible] [illegible] [illegible].

ఆంధ్రోద్యమమునకు [illegible] సంబంధించిన విషయములు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప్రకారము, [illegible] సంస్కరణాభిప్రాయ ప్రకారము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

సంస్కరణప్రియుల [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] సాధారణముగా విద్యార్థులు [illegible] సంస్కరణాభిలాషులు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ఒకరు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంస్కరణము [illegible] సనాతనులు [illegible] [illegible]. ఈశ్వర సంకల్పము [illegible] [illegible] ప్రబోధితమగు [illegible] [illegible] [illegible].

జిల్లాలవార్తలు

పత్రికలపై సనాతనుల అనుమానములు

అంటరానిపత్రికలు-దృష్టిదోషము సచేల స్నానము

(విలేఖరి)

కల్లూరు; [illegible]

మధిర తాలూకాలో చేరిన, [illegible] గ్రామంలో, గతసంవత్సరము ఒక ఆంధ్రగ్రంథాలయమును, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] గ్రంథాలయము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఆయుష్షుముగా [illegible]. [illegible] సందర్భమున, [illegible] పత్రికలంపగా [illegible] అంగీకరించుటకు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] గ్రంథాలయమునకు [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] చేసిన గ్రంథాలయమునకు [illegible] గోల్కొండ, ఆంధ్రకృష్ణా [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] విషయములను [illegible] గమనించవలసివచ్చును. గమనించి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], గ్రంథాలయమునకు [illegible] బ్రాహ్మణులును [illegible] [illegible] గ్రహించుటలేదని, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఈశ్వర సంకల్పము [illegible] ఖమ్మం [illegible] [illegible] [illegible] ఆంధ్రమహాసభ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]. ఆదియును గాక, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] విషయములను గమనించుచున్నారలు.

ఇట్లు ప్రజాహితాభిలాషి,
వి. అనంతరామగుప్త.

లక్కోబ్రాప్రశ్నలు

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

శ్రీసరస్వతీ జ్యోతిషాలయం.
[illegible] [illegible]

తృతీయాంధ్ర మహాసభాహ్వాన సంఘము

విరాళముల పట్టిక

ఇదివరకు ప్రకటించిన విరాళముల మొత్తము (౧౧౭౬౪)

అష్టగుర్తి వరకు (౩౬)

		రూ
మ. రా. శ్రీ	కోకిపాని రామయ్యగారు	౧౦
	కొల్లిపల్లి పట్టయ్యగారు	౨
	వెంకటకోటయ్య	౨
”	గుత్తి అప్పయ్య	౫
”	అప్పర్ల నిర్ఘవయ్య	౨
”	రాళ్లపల్లి సూర్యనారాయణ	౪
”	శ్రీరామినేని పుద్ది రామయ్యగారు	౧
”	రాళ్ళ వీరయ్య	౧
”	అమనేని వెంకటప్పయ్య	౨
”	బాపట్లగాని నారాయణ	౪
”	” రామలింగయ్య	౨
”	కొల్లిపల్లి రాఘవయ్య	౪
”	కాసా వెంకటనర్సయ్య	౧
	గొల్లపూడి రు. (౩౬	
	యనిగండ్ల అంకయ్య	౨
”	ఏనమంచిలి చినపిచ్చయ్య	౨
”	అడిమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్య	౪
”	తాతా బసవయ్య	౩
”	సీతారామలింగయ్య	౨
”	కొగ్గంటి పాపయ్య	౧
”	మిట్టపల్లి లక్ష్మయ్య	౩
”	కేతా సుందరరామయ్య	౪
”	విస్సాగడ్డ నాగులు	౧
”	రంగా రాఘవయ్య	౪
”	కేసా రామయ్య	౨
”	శానాల వేదాద్రిగారు	౧
”	యాళ్లూరి పిచ్చయ్య	౧
”	కోనేని నర్సయ్య	౧
”	దుబ్బల అప్పయ్య	౩
	శ్రీమతి మేడూరి వీరమ్మగారు	౧
	పసుపులేటి ముత్యాలుగారు	౧
”	కొమిదినేని రమయ్య	౧
”	పత్తిపాటి బాలానక రామయ్యగారు	౧
”	అప్పల లక్ష్మమ్మ	౧
	ప్రొద్దుటూరు రు. ౩	
మ. రా. శ్రీ	వెపచేడు రామేశ్వరరావు	
”	తుల్లూరు నారాయణగారు	
”	శావా బసవయ్యగారు	
”	పెంటెల వెన్నయ్య	
”	చల్లా జగ్గయ్య	
”	అనుమోలు వెంకయ్య	
”	అంబటి వెంకటనర్సయ్య	౩౩
”	తుమ్మలపూడి రామయ్య	
”	అనుమోలు లచ్చయ్య	
”	శావా అప్పయ్య	
”	గుర్రం కోటయ్య	
”	తుల్లూరు అప్పయ్య	
”	మానెం రామకృష్ణయ్య	

మొత్తం రు. ౧౧౭౬౭

పై ప్రకారము దాతలు విరాళము లొసగిన దాతల విరాళము లను కృతజ్ఞతలతో నంగీకరించుచున్నాము.

ఇట్లు
రా. జే. సీతారామారావు.
అ. స. అధ్యక్షుడు
పోట్లూరు వెంకటేశ్వరరావు
కార్యనిర్వాహక సభ్యుడు

జంతుబలి త్యాగి సాత్త్వికపూజ

(జీవరక్షా మండలి దక్షిణ హైదరాబాదు)
వారి ప్రచారఫలము

నాచవరం, ౨౨-౨-౧౩౩౭.

మా గ్రామమున కలరా వ్యాధి యున్నట్లు పాఠకులకిదివరకు తెలిసినవిషయమే. సామాన్యముగాపల్లెటూరువారు కలరాజా

డ్యము దేవతవలన కలుగునదియన్ని యనుకొనుచుండుటయు దేవతలకు బలి నర్పించుచుండుటయు సహజము. జీవరక్షా మండలి ప్రచారకులు మా గ్రామమునకు వచ్చి ఉపదేశించిరి. మండలి కార్యవర్గ కాలములో ౧౩౩౭ ఫసలీ ఉపదేశకులు కోటిబెందపాటి కృష్ణయ్యగారు, గుమ్మడి సాయిగారు గోవిందరావుగారు, ఉపదేశకులు ఇద్దరు భజనలు — మొత్తము నలుగురు మండలి ప్రచారకులతో వారు వచ్చిరి. ఆ దేవతలను ధ్యానము చేసి బలులిచ్చుటకు వ్యతిరేకముగ ఉపన్యసించిరి. గ్రామోద్యోగులు లాంతరు చూపిరి. తెల్లవారగానే మా గ్రామ పెద్ద వెంకటరెడ్డిగారితో సాత్త్విక పూజ జరిపించుటకై ప్రస్తావించగా వారును అందుకనుకూలించిరి. నగర సంకీర్తనము జరిపిరి. ఆ మధ్యాహ్నము ఉపన్యాసము జరిగెను.

కలరా దేవతకు మాత్రము బ్రాహ్మణులు పూజ సాత్త్విక పూజ జరిపిరి.

కొద్దికొద్దిగ గొప్పదగునట్లు ఇతర దేవతలకు మాత్రము, పౌర్ణమి సందర్భమున బలి ఇచ్చుటకు పట్టి వేసిరి. పరమేశ్వరానుగ్రహమువలన కొన్ని దినముల సాత్త్విక పూజ అంగీకరించినందుకు సంతోషము.

మండలివారి ఉపన్యాసము వలన శ్రీ రంగారెడ్డిగారు మాంసము త్యజించిరి.

మండలివారి కార్యములను సులభముగా నెరవేరుటకు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు
శ్రీ నారాయణరెడ్డి
నాచవరము

రాజానగరము జాతర

ఉత్సవము

ఎప్పటివలెనే ఈ సంవత్సరము విశేషముగా జాతర జరిగినది. అంగడుల యేర్పాటుకు తగినంత స్థలము లేక వర్తకులు కష్టపడిరి. జాతర కెంత మహా జనులు వచ్చిరో చెప్పుటకు వీలు లేదు. ఆ జనులకు సరియగు నీరు, భోజనాది సదుపాయములు, అంగడికోరములు సరియగు వేళకు లభించక పోయినను ఆ స్థానిక బంధువుల పూజారుల సహాయముచే దేవస్థానము ఏలాటి లోటు లేకుండనే జరుపబడినది. ఎవరైనా చిన్నపిల్లలు తప్పిపోయిన వారిని వెదకి తెచ్చుటకు స్వయంసేవకులు ఏర్పాటు చేయబడిరి. ఆరోగ్య శాఖవారు అధికారులు సంచారము చేయుచుండిరి. రాజా మహారాజా మహారాణి మొదలగు ఉత్సవమునకు ఏ గాడిదకు ఊరేగింపు నవరాత్రముల ఉత్సవము అతిశయముగా జరిపించబడినది.

సంభావనా సత్కారములు

ఈ సంవత్సరమున విశేషముగా రాజా వారి సభ పరీక్షకు వచ్చిన వారికి పరీక్ష నిర్ణయించుటకు యథాప్రకారము పండితులు సమకూరిరి. శ్రీమాన్ కాళహస్తి రామయ్యగారు, మహారాజ శ్రీ లక్ష్మీకాంతరెడ్డిగారు పరీక్షాధికారులుగా నుండిరి. వేదశాస్త్ర పండితులకు సత్కారములు జరిగెను. సాయంకాలము సంభావనలు చేసి పంపిరి. ఈ సంస్థానమున ఇప్పటివరకు ఎప్పుడును ఇట్టి సత్కారములు జరుగలేదు. ప్రభువులవారు అనేక వందల పండితులను సత్కరించి సంభావన లిచ్చిరి. వేదవిద్యార్థులకు భోజనసామాగ్రి యిచ్చి పంపిరి. ఎవరూ సంభావన లేకుండ వెళ్ళిపోయిన వారు లేరు. పరీక్షలయందు ఉత్తీర్ణులైన వారికి తగిన బహుమతులు, సన్మానములు జరుపబడినవి.

సమారాధన సౌకర్యములు

బండారు తిరుమలయ్య సాహుకారు దగ్గర ౨౦౦౦ సంవత్సరముల క్రిందట తీసికొనబడిన సొమ్ము శరీరమున కారోగ్యకరమైన ఈనాటికి కాలమువచ్చినందున ఇక్కడ సత్రము ఏర్పాటు చేయబడెను. సమారాధన యక్కడ జరిగెను.

స్కూల్ తనిఖీ

ఇప్పటికి ౧౦వ తేదిన మధ్యాహ్నము డిస్ట్రిక్టు విద్యాశాఖాధికారిగారు ఆకస్మికముగా వచ్చి స్కూల్ పరిస్థితులను చూచి విద్యార్థులను పరీక్షించిరి.

విలేకరి

దొంగ పౌరోహితులపై పన్ను

కులతత్వము రూపు మాయవలెను

ఆంధ్ర మహాసభకు సూచన

(ఒక విలేఖరి)

పోచవరము; ౨౧-౨-౧౯౪౪ ఫ:—

తా॥ మిర్యాలగూడెము తుంగతూర్తి గ్రామములో బ్రం॥ గో॥ రామయాచార్యుల గారి యాజమాన్యమున బండారు ఉపాధ్యాయులు పలువురు సమావేశమై ఖమ్మంమెట్టులో తృతీయాంధ్రసభ జరుగునని తెలిసి ఆనందభరితులై రాత్రి ౯ గంటలవరకు మనోహరముగ భజన చేసిరి. గోల్కొండపత్రిక ౯ వసంపుటం రెండవ సంచికలోని చిత్తునివనూళి చదివిరి. అనుకూలమునయి యేర్పడిన ఉపన్యాసమందలి సారమిట్లుగలదు:— మనము పూర్వగౌరవస్థితి పొందుటకెంతయో తహతహపడుచున్నామనుట ప్రత్యక్షము. స్వాతంత్ర్య నేటివరకొకరీతిగ యున్నట్లు యెవరును చెప్పజాలరు. కాలము మారునట్లు దేశపరిస్థితులు క్రమక్రమముగ మారునవనుట నిర్వివాదాంశము. బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్ర జాతులకు, దేశాభ్యుదయము తానులేకయుండక అభివృద్ధికి కులవైషమ్యమేటి అడ్డుగానున్నది ప్రతివారును యీ కులతత్వమును స్నేహతోకొరగించి రూపుమాపవలయును. నిజాంరాష్ట్రములోని ఆంధ్రుల ప్రస్తుతస్థితి వివరించి ఉపన్యాసకుడు వివిధజాతులవారికి అనుకూలముగ కార్యములు చేసిన వారితో పంక్తిలో భుజించమను యాజ్ఞికులను, శిష్యుని అజ్ఞానతిమిరము బాపజాలక చిలుకపాఠముగలె కాంబిక పురాణములు పలికి వేలకువేలరొక్కము పీడించు తనుపాట్లు నింపుకొను మాయగురువులను త్యజించుటకు తృతీయాంధ్ర మహాసభవారు తీర్మానము చేయవలెను. విద్యాసంఘము ప్రతిగ్రామమున సభలు చేసి ప్రబోధములు చేయవలెను పౌరాణికులు తమపూర్వాచారమువిడిచి విద్యులసిద్ధాంతమును అంగీకరించవలెనని ప్రార్థన. పోదమువెల్లుచు తమతమ మూఢులను త్వరగా ప్రకటించుటకు ప్రార్థించుచు ఉపన్యాసమును విరమించుచున్నాను.

గుడిలో దోపిడి

(ఒక విలేఖరి)

హామవరం, ౨౨-౨-౧౯౪౪ ఫ:—

హామవరంలో ఒక బంధువు మాణిక్యమ్మ, పాపమ్మ, కనకదుర్గమ్మ అనువారలని వర్ణించి మూడుగుళ్లు కలవు. అందు పెద్ద చిన్నగుళ్లు, తలుపులు లేవు. వానిలో రెండు కట్టె విగ్రహములుండెడివి చ౯-౨-౧౯౪౪ శుక్రవారము గ్రామజనులందరును, వన భోజనము వెళ్లిరి. సదరుదేవతలకుపండుగ కూడ మంచిగా నేటిజరిగినది. పూర్వాచారప్రకారము అవిగ్రహములకు కొద్దిగుడ్డలలో కొన్ని బియ్యము వేసి [illegible] ముం కట్టినారు గ్రామస్థులు ఇందు ప్రవేశించిన తర్వాత అదేవిధముగా ఎవరో మహానుభావులు ప్రతిమలకుకట్టినగుడ్డలను బియ్యముసహా అపహరించిరి అవేశమై స్త్రీలు దొంగ పేరు తెలిపెదమన్నారంట కాని ఇంకను బయల్పడలేదు. ఇట్టిపనిజరిగినను హిందువులు ..దేవతలు సత్యముగలవి. అవిగ్రహములనుపండుగ ఏమువల ముఖ్యమని చెప్పుకొందురు తన గుడ్డలదక్కించుకొనని దేవత భక్తులరక్షించుచునుట పరిహాసము.

కేంద్రసంఘ ప్రచారము

జోగిపేట

౧౬-౨-౧౯౪౪ సంగారెడ్డినుండి ౩½ గంటకు కారులో ప్రయాణమై జోగిపేటకు ౫ గంటలకు చేరుకున్నాను. ఈ గ్రామమున దాదాపు ౧౫౦౦ గృహములు ౫-౬౦౦ జనసంఖ్య గలదు

పాఠశాలలు.—

(౧) మహమ్మదీయబాలికా పాఠశాలపాహి, (౧) హిందూబాలికా పాఠశాల ఒంటరి (౧) బాలకుల మిడిల్ స్కూలు గలవు.

దేవాలయములు:—

నాలుగు దేవాలయములు ముఖ్యమైనవి గలవు. పూజాపునస్కారములు జరుగుచునేయున్నవి. కాని యథావిధిగా జరుగుటలేదనియే చెప్పవచ్చును

గ్రామ పరిశుద్ధత —

దీనివిషయములో చెప్పుటకుమీలులేదు. స్వయముగా చూస్తులు, యెవరైనగలరేని చూచిన తేటపడగలదు,

జోగినాథ గ్రంథాలయము

ప్రస్తుతము కార్యనిర్వాహకుల యుత్సాహము సన్నగిల్లినదని చెప్పవచ్చును కొందరోజులలోనే పునరుద్ధరింపబడునను ఆశయున్నది.

వర్తక సంఘము:—

గ్రంథాలయస్థితియే దీనికి సంభవించినది. దీనికి కారణము ప్రబోధము లేమియే!...........

ప్రతినిధులు:—

తృతీయాంధ్ర మహాసభకు ఇచటినుండి (౧౦) ప్రముఖులు రానిశ్చయించి టిక్కెట్లు తీసుకొనినారు.

వార్తలు:—

"ఆంధ్రవిధి" చందాలు వసూలుచేసి కేంద్రసంఘమునకు మనియార్డరుద్వారా పంపుటకై శ్రీయుతులు భట్టా నారాయణ, పట్వారి నారాయణగారు వాగ్దత్తము చేసియున్నందుల యు కృతజ్ఞులు.

ప్రబోధము —

౧౭-౨-౧౯౪౪ న హాయం ౫ గంటలకు విశ్వేశ్వరాలయములో పలువురు సమావేశమైరి రాజకీయ, మానవధర్మము మగురించియు, కేంద్రసంఘ ప్రచారోద్దేశములను విశదీకరించనయినది. రాత్రి ౧౦ గంటలకు ప్రముఖులెల్లరు తమతమ యిండ్లకువచ్చేశిరి

డాకూరు

౧౮-౨-౧౯౪౪ హాయంత్రము ౫ గంటలకు శ్రీయుత ఎం. యస్. వీరయ్యగారి ప్రోత్సాహమువలన డాకూరు గ్రామమునకు వెళ్లనయినది.

సాయంత్రము ౭ గంటలకు శ్రీయుత ఎ: నారాయణ రెడ్డిగారు గ్రామవాసులను చాలమందిని "సచ్చిదానందాంధ్ర గ్రంథాలయము"న సమావేశపరచిరి

ప్రబోధము:—

౭ గంటలనుండి ౧ గంటవరకు రాజకీయ, విద్యవలని లాభములు, సాంఘిక మూఢాచారములనుగురించి ప్రబోధము చేయనయినది.

గ్రంథాలయము:—

శ్రీయుత కే శే గుండే గాజు దేశపాండ్యాగారి భాషాభిమాన కృషిఫలితమున ఈసంస్థ ౧౯౩౭ ఫసలీలో ౭౦ గ్రంథరాజములతో స్థాపింపబడినది ప్రస్తుతము శుక్లపక్ష, బాలచంద్రనిమాడ్కి, గోలకొండ, భారతి, రైయ్యతు, సహీప, మొదలగు పత్రికోరాజముల చేతను, ౩౦౦ గ్రంథరాజముల చేతను, విరాజిల్లుచు దినదినాభివృద్ధి గాంచగలుగుటకు వీరగ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహక వర్గముదాని కార్యదీక్ష భాషాభిమానమే కారణమైయున్నది. కాని, వీరెంతయు ప్రశంసార్హులు. గ్రంథాలయ రిజిష్టరులన్నియుగలవు. లెక్కలు సరిగాయున్నవి రు ౧౫లు నిలువయున్నవి.

గ్రామ పరిశుద్ధత.—

ఇది జోగిపేటకంటెసదిరెట్లుధ్యాన్నముగా మన్నదని చెప్పుటకు సంశయము లేదు,

పాఠశాల:—

(౧) తహతానియా పాఠశాలగలదు

వార్తలు:—

"ఆంధ్రవిధి" కు. ౧౦లు గ్రంథాలయపక్షమున యిచ్చుటకు గాను పంచాయతీ గ్రంథాలయపక్షమున యిట్టిగూహాయింపు శ్రీయుత ఎం ఎస్. వీరయ్యగారు కేంద్రసంఘమునకు పంపుటకు ఒప్పుకొనియున్నందులకు వీరెంతయు కృతజ్ఞులు.

ప్రతినిధులు:—

తృతీయాంధ్ర మహాసభకు ఇచటనుండి ఒక్కరు రానిశ్చయించి టికటు తీసుకొనినారు.

అందోలు

౧౯-౨-౧౯౪౪ న ఉదయము ౭ గంటలకు జోగిపేటకు వచ్చి సాయంత్రము ౪ గంటలకు అందోలుకు వెళ్లితిని.

ఇచట గృహసంఖ్య దాదాపు ౭౦౦ జనసంఖ్య ౨౦౦౦ యుండును ఇంటిపన్ను వసూలుచేయాబడుచున్నది సడకులా లేవు గ్రామపరిశుద్ధత అంతకున్న. ఇకదీపములో గ్రామములో పేరుకమాత్రమున్నయని ఇంటిపన్ను వసూలు మూడు రు ౩౦౦ వరకుగలదట. ప్రజలు అనుకొనుచున్నారు., ముందుముందు ఏమి భారము, ఎట్లుభరించి బ్రతుకుదుమో! ఏమో, చెప్పవీలులేకున్నది.........

గ్రంథాలయము:—

శ్రీరామ గ్రంథాలయమను పేర కొంతకాలము గలదు; యిది యిప్పుడు పూర్తిగా నిద్రావస్థయందున్నది కారణమేమని యడుగ, కేవలము బ్రాహ్మణుల సహాయము తప్ప ఇతరుల సహాయము లేకపోవుటయేనని అన్నారు

ప్రతినిధులు:—

తృతీయాంధ్ర మహాసభకు ఒక్కరు రానిశ్చయించి టికటు తీసుకున్నారు

దేవాలయములు —

ముఖ్యమైనవి ౪ గలవు ఇందులో రంగస్వామి దేవాలయమునకు సాలుకు దాదాపు ౫౦౦౦ ఆస్తిపము గలదట కాని పర్యవేక్షకులు మాటలో ఒకసాలు మాత్రము ఇత్తునుకొని కొందుసార్లు దేవాలయమునకు యిచ్చుచున్నారట.

ఇట్లు
మంత్రిప్రగడ వెంకటేశ్వరరావు
కేంద్రసంఘ ప్రచారకుడు.

తృతీయాంధ్ర మహాసభాహ్వాన సంఘమునకు సూచన

మన నిజాంరాష్ట్రములో నధికసంఖ్యాకులు, అన్నవారకేరిట మూఢకిలువులను బలినిచ్చుచున్నారు. అసభ్యమైనట్టియు, ప్రమాదకరమైనట్టియు, పాపభూయిష్ఠమైనట్టియు నీ హింసాకృత్యములను రూపుమాప, ప్రతినాగరికుడును ప్రయత్నింపవలయును ఈవిషయమును చిత్తు తీర్మానములలో నొక్కటిగా నత్యంతావశ్యకమని యాహ్వాన సంఘమువారికి, దక్షిణ హైదరాబాదు జీవరక్షాజ్ఞాన ప్రచారకమండలివారు మనవి చేయుచున్నారు.

ఇట్లు
పాటిబండ్ల వెంకట సుబ్బయ్య శౌదరి.

స్థానిక వార్తలు

హైదరాబాదు సివిలుసర్వీసు

పోటీపరీక్షకు పోదగినవారిపేర్లు

నైజాము ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖవారినుండి మాకీ క్రిందివార్త చేరినది:—

హైదరాబాదు సివిలుసర్వీసు పోటీపరీక్షకు హాజరగుటకు యీక్రిందిఅభ్యర్థులు గ్రహింపబడినారు. వారిలో సయ్యదు నవాజిష్ హుసేన్ రజ్వీ గారు తప్ప తక్కినఅందరును వైద్యపరీక్షలలో కూడ తేరినవారు నిర్ణయింపబడినారు సయ్యద్ నవాజిష్ హుసేన్ రజ్వీ గారివిషయముమయొక్క నిర్ణయము కాలేదు నిర్ణయమైన వెంటనే ప్రకటింపబడును!

౧ హఫీజుల్ కబీర్ ఖాన్ ౨ ఇల్లింకల రామచంద్రరావు, ౩ సయ్యద్ మహమూద్, ౪ మహమ్మద్ ముహియుద్దీన్. ౫.సయ్యద్ అబ్దుల్ హలీం, ౬.సయ్యద్ అబ్దుల్ మతీనురజ్వీ, ౭.మహమ్మదుయూసుఫ్ సిద్దికీ, ౮ మహమ్మదుఅబ్దుల్ రషీదుఖాన్, ౯ దత్తాత్రేయ ఒంకార్, ౧౦.సయ్యదు మొహియుద్దీన్ అలీ, ౧౧ సయ్యదు మహమ్మదు ముద్దీన్, ౧౨.బి.శ్రీనివాసరావు, ౧౩.మహమ్మదు అబ్దుల్ జబ్బార్, ౧౪ తుకారాం నాగోరావు ప్రధాన్ ౧౫. గులాం మహమ్మదు ఖాన్, ౧౬. మహమ్మదు జాకీర్, ౧౭.శివనారాయణ లాల్ అస్థన, ౧౮ జగన్నారాయణ రావు, ౧౯. సయ్యదు నవాజిష్ హుసేన్ రజ్వీ.

పరీక్ష ౧౩౫౪ ఫస్లీలో బహమన్ నెలలో ౨౨. ౨౩. ౨౫, ౨౬ తేదీలలో జరుగును. దీనికి సరిపోవు ఇంగ్లీషు తేదీలు ౧౯౪౪ సం॥ డిసెంబరు నెల ౨౬, ౨౭ ౨౯ ౩౦వ తారీఖులు.

ప్రవేశరుసుము హాలీసిక్కా ౫౦లు. ౧౩౫౪ బహమన్ ౧౫వ తేదీ (౧౯౪౪ డిసెంబరు ౧౬) నాడుగాని ఆ తేదీలోపలగాని హైదరాబాదు సివిలుసర్వీసు బోర్డుయొక్క కార్యదర్శికి చెల్లించి. ఆ మొత్తమునకు రశీదులుదనీసుకున్న హాలు టిక్కెట్టును పొందవలెను.

మాసిక ప్లేగునివేదిక

ఆగష్టు ౧౯౩౪

హైదరాబాదునగరములో ౧౯౩౪ ఆగష్టు ౮ వ తేదీకి ప్లేగుతగిలినవారిసంఖ్య కొంచెముగానుండుటచేతను ౫ వ తేదీనాడే ఆనగరము ప్లేగుచేసోకబడినట్లు ప్రకటింపబడెను.

హైదరాబాదునగరములోను చుట్టుపక్కల గ్రామములలోను యీనెలలో ౫౩ మందికి ప్లేగుతగిలెను ౨౫ మంది ప్లేగువల్ల మరణించిరి. వారిలో ౧౨ మంది యితర ప్రదేశములనుండివచ్చినవారు; ఎట్లనగా ౧౦ మంది పరిహద్దుగ్రామములనుండియు ౨ కడువైని ప్రదేశమునుండి యువచ్చెను. అసలు ప్లేగుతగిలిన ప్రదేశము లేవియనగా, రాయబాదుగడ్డ దూళ్పేట, మహారాజగంజ్, బోలక్పూరు.

ఆ ౫ ప్రదేశములో ఎలుకలు పడినవి. హైదరాబాదు పురపాలకసంఘమువారిలోబడియుండు ప్రాంతములలోను సరిహద్దుగ్రామములలోను ఎలుకలు పడినట్లు రిపోర్టులువచ్చెను. ప్లేగుతగిలిన ప్రదేశములనుండి ప్రజలను రక్షించుటకుండుటకై తగినచర్య గైకొనబడెను.

గతఐదు యేండ్లలో ఆగష్టు నెలలో ప్లేగుతగిలినవారనియు ప్లేగుచేమరణించిరనియు రిపోర్టుచేయబడినవారిసంఖ్యలీ క్రిందివిధమునన్నవి

సంవత్సరము	ప్లేగుతగిలినవారిసంఖ్య	ప్లేగుచే మరణించినవారి సంఖ్య
౧౯౩౦	౧౩౫	
౧౯౩౧	---	---
౧౯౩౨	౭౪	౬౪
౧౯౩౩	౩౦	౧౪
౧౯౩౪	౫౩	౨౫

౬౭౩౭ ఎలుకలు ప్లేగు లాబొరేటరీ (పరీక్షాలయము) లో పరిశోధించబడెను. వీటిలో ౩౦ ఎలుకలుమాత్రమే ప్లేగుతగిలినవి. విశేదికమాసములో ౫౮౭౨౮౦౬ విషప్రయోగలు ఉపయోగించబడెను. ౧౭౩౩౪౦ బోనులు పెట్టబడెను. ౫౪౭౧౭ ఎలుకలుపట్టుకొనబడెను. ౭౫౨ యిండ్లుఫినైలుతో శుద్ధిచేయబడిపొగవేయబడెను. ౧౪౩౪౪యిండ్లకుపొగమాత్రమేవేయబడెను. ౨౦౪౭౨౭ ఎలుకల బొందలు పూడ్చివేయబడెను.

౩౩౮౭ మందికి హైదరాబాదులో టీకాలువేయబడెను. ఆరోగ్యశిబిరములు తెరువబడెను, వాటిలో ౩౦౧౨ మందికి స్థానములు యేర్పాటుచేయబడెను.

౪౯ పరిహద్దుగ్రామములలో ౧౦౬ యిండ్లు ఫినైలుతో శుద్ధిచేయబడి గంధకపుపొగ వేయబడెను, ౧౩౧౬యిండ్లు పొగమాత్రమే వేయబడెను ౭౦౬౭యెలుకలబొందలు పూడ్చబడెను. ౩౭౭౭ బోనులయెలుకలుపట్టుకొనబడెను ౨౬౧౮ మందికిప్లేగురాకుండ టీకాలువేయబడెను. ౧౨౨ బావులు ఫినైలుతో శుద్ధిచేయబడెను.

ఆగష్టునెలలో హైదరాబాదుసంస్థానములో ౧౭ జిల్లాలలో ప్లేగుతగిలెను. ౯౪౭ మందికితగిలెను ౬౫౦ మంది ప్లేగుచేచచ్చిరి. ఔరంగాబాదు, పర్భణి, ఆదిలాబాదు జిల్లాలు యేమాత్రము ప్లేగుతగులక యుండెను. వివిధజిల్లాలలో ప్లేగు రాకుండ టీకాలు వేయబడినవారిసంఖ్య ౨౧౯౫.

అంటువ్యాధుల వారనివేదిక

హైదరాబాదు, చుట్టుగ్రామములస్థితి

ఆరోగ్య వైద్యశాఖాధ్యక్షుని కార్యాలయమునుండి యిట్లు తెలుపబడుచున్నది:—

ప్లేగు:—

౧౯౩౪ నవంబరు శనివారముతో అంతమగువారములో జరుపబడిన ఆవరణలో నివసించువారికి ౧౪ మందికి ప్లేగుతగిలెను ౧౧ మంది మరణించిరి. ఇతర పట్టణములనుండి ముగ్గురు ప్లేగుతగిలివచ్చి నేరుగా ఐసొలోషను ఆసుపత్రిలో చికిత్సకై చేరిరి. వారిలో ఇద్దరుమరణించిరి. పూర్వవారములో యితరప్రదేశములనుండి ప్లేగుతగిలి నగరములో ప్లేగుకొన్నవారిలో నల్గురు యిూవారమునచచ్చిరి.

ప్లేగు తగులనచున్న యెలుకలను ౧౦ యిండ్లనుండి పట్టుకొనిరి. ప్రస్తుతసప్తాహములో యెక్కడెక్కడ యెలుకలు పట్టుకొనబడెనో ఆయిండ్లకేకాక చుట్టుపక్కల యిండ్లను ఫినైలుతో కడుగుటయే గంధకపుపొగవేయబడుటచే మంచిఫలము గలిగెను.

ఎలుకలవేట యు. బోనులపెట్టియు యెలుకలను పట్టుకొనుటయు జరుగుచున్నది. ఎలుకల బొందలలో గంధకపు పొగవేసి పూడ్చివేయుచున్నారు.

దొరికినది

కుతుబ్ శెప్పకుబ్యారము; ప్యాటుకము, కలరా:—

ఈవ్యాధులీవారములో యెవరికిని తగులలేదు.

మొత్తమునిూద నగరారోగ్యము బాగాగానుండెను.

ఆంధ్ర బాలికా పాఠశాల, గోల్లిగూడ, హైదరాబాదు

ద్రవ్యసహాయములకై కృతజ్ఞతాప్రకటన

పైపాఠశాలాకార్యదర్శియగు జి. మాధవయ్య గారు యిట్లు తెలుపుచున్నారు:—

విద్యాభిమానులగు శ్రీయుతబలేంద్ర ధీమాయేలంట్ సరసైట్ ఎన్జూసెస్సుకొంతెసకగా ఉత్సాహపూర్వకముగా విరివిగాదీర్చించి సంతోషముపొందుచుపాఠశాలకుకొలంకికి దయాపాయలునహాయము దయచేసియున్నారు. వారి స్త్రీవిద్యాభిమానము కొనియాడదగినది.

ప్రచురణ శాఖాధ్యక్షుడు

ఈఅధికారి వాంఛేయుకు పొరపైన సెలవుపై వెళ్ళుచున్నారని తెలియుచున్నది.

విద్యా శాఖాధ్యక్షుడు

ఆతీకదుక వెళ్లియుండినవారు తిరిగి దినములక్రింద వచ్చియున్నారు.

గుల్బర్గానూబా ఖేలనములు

ఈసూబాసంబంధమైన టూర్నమెంటు, క్రీడలనమును పోటీ విద్యాశాఖ నాజము గారి అధ్యక్షతతో జరిగినది. విద్యార్థులు ప్రథాకాశముప్రదర్శింపబడినది. స్థానికులు ఆనేకదొరలు గారు తాలూకుదారుగారును ఆధికారులును ఈయూత్సవమునకు పాల్గొనిరి.

పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు

రాజకీయమంత్రి నియోగించబడుట

కారగుణయుడగు ప్రభుత్వమంత్రివర్గాధ్యక్షుడు రాజకీయ శాఖాధ్యక్షుడగు నవాబ్ మెహిదియార్జంగుగారిని హైదరాబాదు పురపాలకసంఘమునకు ఒక్క సంవత్సరకాలము అధ్యక్షునిగ నియమించినారు

—

ఆయుర్వేదౌషధాలయ ప్రారంభోత్సవము.

—

ఆజంజా బహదరుగారు జరుపనుండుట

—

వాలాషాన్ మేజర్ జనరల్ ప్రిన్సు ఆజంజాబహదర్ గారు డిసెంబరు ౯వతేది సోమవారమునాడు సాయంకాలము సుల్తానుబజారులోని నైజాం ఆయుర్వేదిక్ సదర్ దవాఖానాకు ప్రారంభోత్సవము జరుపుటకు దయతో అంగీకరించినారు.

—

శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయము

వార్షికోత్సవము మహాజనసభ

—

(ఒకవిలేఖరి)

శనివారము నాడు [illegible] సాయంత్రము ౬ గంటలకు జరిగెను

కార్యదర్శి ప్రతిపాదనము పైనను సభ్యులవేకగ్రీవాంగీకారము పయినను రాజాబహద్దరు వేంకటరామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ గారు అధ్యక్షత వహించిరి

కార్యదర్శి నిలయపు [illegible] సంవత్సరపు నివేదికను జదివెను. తరువాత అధ్యక్షులు మాట్లాడుచు „నిలయము ఆర్థిక స్థితి కావలసినంత బగుగలేదు ఈప్రస్తుతభవనము చాలచిన్నది ఇంతకంటె పెద్దభవనము ఉండినచో స్త్రీపురుషసభ్యులందరకును చాల యనుకూలముగ నుండును. భాగ్యవంతులందరును ఇట్టిసదుద్యమమున తోడ్పడవలెను [illegible] ఇతరులును తమశక్తికొలది దీనికిసహాయము చేయవలెను. ఇదిఆంధ్రభాషానిలయమయినప్పటికిని ఇందు ఉర్దూ ఇంగ్లీషుపుస్తకములును పత్రికలనుకూడ చేర్చుట సరియగునుద్ధిలవారద్దయున్న కొన్నియుర్దూపుస్తకములను నేనుదీనికి యీయుదలచుచున్నాను. యీభాషానిలయము యభివృద్ధిచెందవలయునని నేను మనసార్పూర్తిగ కోరుచున్నాను” అనిచెప్పిరి.

అపయిన చాత్రప్రదర్శనము ప్రారంభింపబడెను. బాలికాపాఠశాల బాలికలు దైవప్రార్థనము జరిపిరి.

కస్తూరి కృష్ణారావుగారు „మనలోమాట” శ్రీయుత కొపల్లె కృష్ణమూర్తిగారువ్రాసిన చిన్నహాస్యరసాత్మకమగుసంభాషణమును చక్కగప్రదర్శించిరి. ఇందు వరకట్నమును గ్రహించినట్టియు, ధనముకొరకై యత్తమామలమీద ఆధారపడియుండినట్టియు అల్లునిచిత్తవృత్తిని కృష్ణారావుగారు బాగుగ ప్రదర్శించిరి

అపయిన సుప్రసిద్ధనటులగు డాక్టరుశివరామకృష్ణయ్యగారు „దుర్యోధనుని స్వగతము”ను నిపుణతతో ప్రదర్శించిరి. మొక్కపాటి వేంకటరత్నముగారి „ద్రౌపదీమానసంరక్షణనాటకము” అందలి భాగమిది, మయసభయందు ద్రౌపదివలన పరాభవింపబడిన దుర్యోధనుడు పాండవులనెట్లుపరాభవింప నెట్టులనుకొని యాలోచించుకొనుఘట్టము యీస్వగతమున వీరరౌద్రరసము బాగుగ నభివర్ణింపబడియెను. సభ్యులకు యీప్రదర్శనము మిక్కిలి ఆనందదాయకముగ నుండెను.

పిమ్మట „ఇదియే జీవితము”అనుచిన్న విషాదాంత నాటకము ప్రదర్శింపబడియెను ఇది ఆంగ్లమున „[illegible]”లో ప్రచురింపబడినకథకు పాపట్లకృష్ణమూర్తి గారుచేసిన భాషాంతరీకరణము. దీనిలో జీవితముయొక్క కష్టములు, జీవితపు విలువలు బాగుగ వర్ణింపబడినవి కస్తూరి కృష్ణారావు బి, కృష్ణారావు, జయచంద్రరావుగారలు ఇందు బాగుగా నటించిరి

దీనితరువాత తిరిగి డాక్టరుశివరామకృష్ణయ్యగారు „బాహుకుని స్వగతము”ను ప్రదర్శించిరి సర్పదష్టుడై నలుడు, వికృతాకారమును బొంది బాహుకునివేషముదాల్చి ఋతుపర్ణునియొద్ద వంటలవాడైయుండుటిరి ననంయంతి ద్వితీయస్వయంవర [illegible] వినియెను. ఆసందర్భమున అతని [illegible] ఇదియును బహుసమర్థతతో ప్రదర్శింపబడెను

ఇప్పుడికి [illegible] కార్యక్రమానంతరము ౧౨ విషయములు నిర్ణీతచేయబడెను కార్యదర్శి కృతజ్ఞతావందనములతో సభముగిసెను

వార్షికోత్సవము ముగిసినతరువాత నిలయసభ్యులు మహాసభగా మహాజనసభలో సమావేశమైరి. యీసభకు శ్రీయుత పింగిలి కోదండరామారెడ్డి గారు అధ్యక్షత వహించిరి. యీక్రింది వారు క్రొత్త కార్యనిర్వాహక వర్గముగా నెన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షులు:—శ్రీరాజా రాయినివేంకట రంగారావు బహద్దరు ముసగాజ్ రాజా గారు

ఉపాధ్యక్షులు:—శ్రీయుత పింగిలి కోదండరామరెడ్డి గారు

„ వేలూరి రంగధామనాయుడు గారు

కార్యదర్శి:— „ పెద్ది నరసయ్య గారు

సహాయకార్యదర్శి, వై. వి. యల్. నారాయణరావు గారు

గౌరవగ్రంధపాలకుడు, బి కృష్ణారావు గారు

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు.—

శ్రీయుత పడకొండ నరసింహారావు గారు

„ ఆదిరాజు వీరభద్రరావు గారు

„ తిరుమల కృష్ణశర్మ గారు

„ మా హనుమంతరావు గారు

„ నందగిరి వేంకటరావు గారు బి ఏ.

„ పి ఎస్ శర్మగారు బి ఏ ఎల్ ఎల్ బి

„ కస్తూరి కృష్ణారావు గారు

„ బూర్గుల రామకృష్ణారావు గారు బి ఏ ఎల్. ఎల్. బి.

శ్రీమతి పం. [illegible] గారు

సంప్రతులు:—శ్రీయుత మునుపల్లి రామరావు గారు

ఎనమండ్ర వేంకటనరసింహము గారు

—

శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయము

—

జమ్మలాల రామలాల కిష్ణదాస కల్వరియులు బ్యాంకర్సు హైదరాబాదు దక్కను గారు నిలయమునకు [illegible] యు లుదానము గావించియున్నారు.

ఇ సీతారామరావు

గౌ కార్యదర్శి.

—

నవాబు మొఈనుద్దౌలా

—

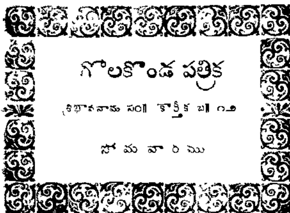
[illegible]

—

బేరింగు విషయమున విలేఖకులకు సూచన

నన్న కాగితము పావుతావుకన్న హెచ్చు కించి త్తైనను వాడిన బేరింగు అగుచున్నది. మేమిది వరకు బేరింగులు వాపసుచేయుచుంటిమి. గోలకొండకవులసంచిక నిమిత్తమై పద్యములు పంపిన కవులలో నూటికి ౯౦ మందివి బేరింగువచిన్నవి. అందుకై అన్నియు బేరింగు చెల్లించి తీసుకుంటిమి. ఈసందులో విలేఖకులు వార్తలుపంపువారుకూడ జతపడిరి. గోలకొండ కవులదేమోఅని అవియు తీసికొనుచుంటిమి ఈ మూడుమాసములలో నుమారు ౨౦ రూపాయీలవరకు బేరింగుకట్నము చెల్లించుకొన్నాము. నేటినుండి బేరింగు యెవ్వరి దైనాసరే వాపసుచేయుచున్నాము కావున మా విలేఖకులైనవారు వ్రాసినచో పావురావుమీద వ్రాయవలెను. అంతకన్న హెచ్చుగా కాగితము వాడినదానికితగినటిక్కెట్లుఅంటించి పంపవలెను. లేదా బుక్కుపోస్టుగా దాని తూకమునకుతగిన టికెట్లెన్నితగులునో విచారించికొని అంటించి పంపవలెను. టప్పావారికిసి మేము తూకము హెచ్చుచేయుమని మనవిచేసుకొంటిమి. ఏమియు శర్యపుచ్చుకొనలేదు కావున మా విలేఖకులీవిషయమును గమనింతురని కోరుచున్నాము.

— —

౧౩౪౨ ఫ|| సహకార శాఖానివేదిక

౧౩౪౨ వ ఫసలీ అమర్దాదు ౩౧ వ తారీఖుతో అంతమగు సంవత్సరములో మనరాష్ట్రమున సహకారసంఘముల పనినిగూర్చి సహకార శాఖయొక్క రిజిస్ట్రారుగారు తయారుచేసిన నివేదికలో యెటుజూచినను ఆర్థికదుస్థితియొక్క తీవ్రత ప్రతిఫలించుచున్నది. ప్రపంచమునంతటిని ఆవరించిన ఈబాధకు ఎదురొడ్డి నిలిచి ప్రారంభదశలోనుండు సహకారసంఘములను చెదరకుండ నిర్వహించుట కష్టమైనపనియే. కాబట్టి కొన్నివిధముల నష్టపడవలసివచ్చినను మొత్తముమీద సహకారశాఖ తృప్తికరముగ నిర్వహింపబడినదని ప్రభుత్వమువారు సంతృప్తి జెందవచ్చును.

నివేదికపై తమవిమర్శలో ప్రభుత్వమువారు సహకారశాఖను నిర్వహించు అధికారులకు చేసిన సూచనలు అధికారులు యికనైనను వెంటనే ఆచరించవలయును. ఒకటి లెక్కల తనిఖీనిగూర్చినది- సంవత్సరాంతమువరకు ౧౩౦ సంఘముల లెక్కలు పరిశీలింపబడలేదు. సంవత్సరాంతము లోపల అన్నిసంఘముల లెక్కల పరిశీలనయు పూర్తిగావలెననియు గతనివేదికపై అభిప్రాయములోనే ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరించియుండిరి. మరల అదేహెచ్చరికను యీనాటికూడ వారు చేయవలసివచ్చినది ప్రభుత్వమువారుచెప్పినట్లుయే సంవత్సరపులెక్కలు ఆసంవత్సరములోనే పరిశీలించబడనిచో ఉద్యమమునకే నష్టము కలుగును. కాబట్టి అధికారులీవిషయమున యెక్కువశ్రద్ధవహింపవలెను.

మనరాష్ట్రమందు సహకారోద్యమమందు యెక్కువభాగము అప్పులిచ్చుటతో సంబంధించినది. ఆర్థికదుస్థితివల్ల సహకారబ్యాంకులకు వసూలుకావలసిన బాకీలు సులువుగా వసూలు కానందువలన వారు జిల్లా అధికారుల సహాయమును కోరవలసివచ్చెను. ఆసహాయముచే వసూళ్లు కొంతవరకు జరిగెను. జిల్లాఅధికారులజోక్యముచే, తీసికొనబడిన అప్పు చెల్లించుస్వభావము కానివాని నుండి వసూలగుట సంతోషమేకాని, కాలవైపరీత్యముచే శక్తి ఉడిగిన వారినుండి వసూలు అగుట జాలిగొల్పువిషయముగాని సంతోషమైనదికాదు.

నెలజీతముల రూపమున ఆదాయముపొందువారి సంఘములు పేర్కొనబడినవి. వీటిలో ముఖ్యముగా యెక్కువమంది సర్కారు ఉద్యోగులనియే తలచెదము. ఇది సరియైనచో ఆసంఘములు ఆర్థికదుస్థితిలోగూడ వృద్ధిజెందుటలో వింతలేదు. మనసర్కారు నౌకరులది అదృష్టము. ఇతరరాష్ట్రములలో ఆర్థికదుస్థితి ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతములను తగ్గించినది. మనరాష్ట్రములో బ్రిటిషుఇండియాలోకంటె యెక్కువ స్కేలుపై యేర్పరచబడినజీతములు మారలేదు ఇక జీతములవల్ల బ్రతుకువారి సహకార సంఘముల కేల వృద్ధియుండదు?

వృద్ధిదశలోనుండు వీరు యిప్పుడు ఆర్థికదుస్థితిచేవినాశోన్ముఖులైయుండువ్యవసాయకులను రక్షించుటకై తమజీతములలో తగ్గింపులను ఒప్పుకొనవలసిన కాలము సమీపించినది. ఈతగ్గింపు లెట్లు త్వరలో నెఱవేరునో చూడవలయును.

— —

"గుజారత్"

ఇకముందు ప్రభుత్వమువారి కార్యదర్శులవరకు పత్రవ్యవహారములో "గుజారిష్"అనుశబ్దమును వాడవలయునని ప్రధానమంత్రిగారి ఆజ్ఞయైనట్లు తెలిసినది "గుజారిష్" అనగా "మనవి"అనిఅర్థము.

— —

కరోడ్గిరిపరీక్ష

బహమను నెలలో సిటీకాలేజిమందిరమున ఈపరీక్ష జరుగుననియు, పెండ్లాతమీమిలును, మసిద్దాలును అలా [ప్రథమ] దర్జాలోను, నాయబుఆమీనులు ఆమీనులు అద్నా [క్రింది] దర్జాలోను కడతేరవలయుననియు సొంతము జీతము పైనమున్న రముగానున్న వారుకూడ పరీక్షయందుతీరవలయుననియు తెలియుచున్నది.

— —

అటవాలోము

ఉడిసంబరు నాటుసాయంత్రము ౫౦ కళ్ళవేళసర్ అమీనజంగుబహద్దరుగారు బాలభటులకు అల్పాహార విందొసంగెదరు.

— —

తుంగభద్రప్రాజెక్టు

ఈవిషయముగూర్చినరిపోర్టును ప్రభుత్వము వారియొద్దట నవాబ్ అలీనవాజంగుబహద్దరుగారు పెట్టిరనియు, వారిసూచనలు యంగీకరింపబడినవనియు తెలియుచున్నది తుంగభద్రప్రాజెక్టువిషయముపరిష్కారముకొరకుముందు, నవాబు అఖిల్ జంగ్ బహద్దరు [ఆలిమీరాహు సదరుల్ మొహమ్మ] గారు తమయభిప్రాయములో నొకయుంతర్రాష్ట్రీయమగు కమిషనునేర్పరచుట యవసరమని తెలిపినారట అయినను యీవిషయము యింకను దృఢపడలేదు

— —

కట్టలుకట్టని అగ్గిపుల్లలు

నగరములోనివర్తకులవద్ద విడిఅగ్గిపుల్లలకట్టలు చాలావున్నవని తెలిసి బల్దాకొత్వాలువారు వానిలెక్కలను తెలుసుకొనుచున్నారు, జిల్లాలలోకూడయిట్టివిరకు ఎంతయున్నదో పరిశీలించుచున్నారు.

— —

హైకోర్టుల హక్కులకు భంగము

జా. పా. కమిటీనివేదికపై కలకత్తా న్యాయవాదుల విమర్శ

కలకత్తా నవంబరు ౨౩;—

జాయింటు పార్లమెంటరీకమిటీనివేదికయందు కలకత్తా హైకోర్టుహక్కులుతగ్గించబడినందుకు కలకత్తా న్యాయవాదులుఆందోళనపడుచున్నారని యీదిగువ లేఖవలన తెలియగలదు ఈలేఖను సర్, దేవ్రసాదు ఎ కె రాయి ఎన్. కె. బాసు, ఎస్ ఎన్ గోషుగార్లను వ్రాసిరి:

"మనము సర్వసాధారణముగ రాజకీయసమస్యలగూర్చి ఆందోళన చేయువారముకాము. కానిపెలక్టుకమిటీవారిక ఫార్సులందు హైకోర్టుగౌరవము, అధికారముతగ్గించబడనుండుటచే యిదివరకువలె మిన్నకుండజాలము. హైకోర్టుపజారకు కోటమందిద ప్రధానన్యాయమూర్తిగూడ యీవిషయమునం దంగీకరించెను ఈనివేదికనుజూచి మనవలెనే ప్రధానన్యాయమూర్తికూడ ఆశాభంగము చెందియుండును.

"సంస్కరణయుందు యితరవ్యవహారములతో మనకిట్టిజోక్యములేకున్నను, మీఆమోదనిమేషను మాసాపయిటీవారు హైకోర్టునకుసంబాధించిన యీసూచనలపట్ల తీవ్రవిరసము చెప్పుట అత్యవసరము. ముందుగ మాసంఘము ద్వారా సభచేసి నిరసనము దెలుపగోరెదము. తరువాత మా సంఘముతోగలసి త్వరలో సమష్టిచర్యలకు గడంగుదము.

— —

సారాచేయు పనిముట్లు

గుల్బర్గాజిల్లాలోకంచకొరపల్లిగ్రామమున నొకఅంబాడివానివద్దనట్టిపనిముట్లు దొరకినవి మరియొకచోటను గుడిదద్దొంకినవి సంబంధులకు ఒక్కొక్కనెల ఖైదుశిక్ష విధింపబడినది

— —

విశ్వవిద్యాలయము

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునను గుల్జారుహావుజునుంచిపోవువారికి సీజనుటిక్కట్లుఇచ్చుఏర్పాటుజరిగినది ఒక్కొకరు నెలకురు ౨-౮-౦ ఇయ్యవలెను. పోవువారిసంఖ్య హెచ్చినచో ఇంకనుచౌక కావించెదరట.

సర్ హైదరీగారి రాక

వీరు ఢిల్లీనుండి విమానములో ౨౬ దైనాడు పురయమునవచ్చినారిరి

— —

ఫైనాన్సు కార్యదర్శి

వీరు అలీగర్ నుండి తిరిగివచ్చిరి

— —

కరోడ్గిరిలో విచారణ

ఏదో ముఖ్యవిషయమునుగూర్చిన విచారణ జరుగుచున్నదని యాందోళనముగా చెప్పుచున్నారు. ఇది దర్యాప్తహరణవిషయమైయుండవచ్చును యిద్దరుఉద్యోగులు, ఒక జవాను పోలీసులలో అప్పగించబడిరి. అభియోగము చాలాను ఆగునని తెలియుచున్నది

— —

కేశవుగారు బొంబాయికి వెళ్ళుట

ఎ. కేశవ్ బి ఎస్సీగారు ప్రభుత్వమువారి వ్యయముతో బొంబాయిఎలెక్ట్రికు అందు ట్రాము శేకింపు ట్రైనింగుకొరకు బొంబాయి వెళ్ళిరి

— —

పటము బహిరంగపరచుట

శ్రీయుత పింగళి వెంకటరామారెడ్డిగారి పటము పురసాంఘసంఘమున ౩బహమను నాడు బహిరంగపరచెదరు.

— —

బీదరులో ప్లేగు

ఇచ్చట ప్లేగుయారంభమైనదని తెలియుచున్నది.

— —

రాజకీయ కార్యదర్శి

వీరు ఔరంగాబాదుకు వెళ్లియున్నారు.

— —

మూడేపల్లి రైతుల మొఱకు జవాబు

మాకు మ. ఘ. వ నిజాం ప్రభుత్వ ప్రకటన శాఖా ధ్యక్షులవారు ఈక్రిందిలేఖను ౨ అక్టోబరు ౧౯౩౮ తేది గల గలదానిని ప్రకటనార్థమై పంపినారు:—

"అయ్యా,

మీపత్రికయొక్క ౧౯౩౮ అక్టోబరు ౨౬ వ తేది సంచికలో మూడేపల్లిలో పంటలనష్టమును గూర్చి ఒకవ్యాసము ప్రకటింపబడినది ఆ సందర్భమున,—ఆదాయశాఖకు ఉన్నతాధ్యక్షులగు టి. జె. టాస్కరుగారును, సూబేదారుగారును కరీంనగరు జిల్లాలో చాలా తాలూకాలలో ఖరీఫు, అబీపైర్ల స్థితిని యిదివరకే చూచినారని తెల్పు గౌరవము నాకులభించినది. ఆజిల్లాలో అంతటను ఖరీఫుకంటె అబీపైరు బాగుండెను. ఆజూరు తుది వారములోను డై మొదటి వారములోను వర్షములు కురిసినవి. వాటివలన పంటలు నష్టమునుండి రక్షింపబడినవి. ఏ భాగములలోగాని పైర్లు నష్టమైనచో అట్లునష్టపడిన పట్టాదారులకు, యిప్పటికే అమలులోనుండు క్రొత్త నిబంధనల ప్రకారము మాఫీ లొసంగబడును. మొత్తముమీద వ్యవసాయకులకు సాధ్యమైనంత సహాయముచేయుటకు తగినచర్య గైకొనబడుచున్నది.

పశువ్యాధి విషయములో, పశువైద్య శాఖ వారు యొక్కడెక్కడ పశువ్యాధికలదో అక్కడక్కడ గైకొనదగిన చర్యను గైకొనుచున్నారు."

ఖమ్మంమెట్టు వార్తలు

ఆంధ్రమహాసభ

కవిష్యమున ప్రయత్నములు చురుకుగా జరుగుచున్నవి

మహిళా మహాసభ

ఆంధ్రమహాసభసందర్భమున జరుగనున్న మహిళా మహాసభకొరకుఆహ్వానసంఘ మొకటిఏర్పరుపబడినది. దీనియందు ఈక్రిందిసోదరీమణులుకలరు:—

శ్రీమతి చాట్రాతి లక్ష్మీ నరసమ్మగారు (అధ్యక్షురాలు.)

,, తిర్కచ్చి రంగశాయకమ్మగారు (కార్యదర్శిని)

,, ఎవి ఆర్ శేషమ్మగారు

,, మా విశాలాక్షమ్మగారు

,, మా లక్ష్మీ బాయిగారు (సభ్యురాండ్రు).

ఈమహిళాసభకుపరస్థానములనుండి విదుషీమణులు వత్తురని తెలియుచున్నది ఖమ్మముమెట్టు వరదిట్టిమహిళాసభజరుగుటఅదృష్టమనవచ్చును స్థానికులాండ్రగు సోదరీమణులు ఎక్కువగాసభలోప్రవేశించి కార్యక్రమమున పాల్గొనెదరని శ్వసింపబడుచున్నది

అధ్యక్షురాలు

విదుషీమణియగుశ్రీమతి సీతాకుమారిగారు ఆంధ్రమున మంచిశైలిప్రియగల యువతి. ఈమెను స్త్రీలయాభ్యుదయము గూర్చిన్న శత్వాశమ్ము కలవు నగరములోపలుసారు లుపన్యసించియుండిరి. వీరివాఙ్మయము ఆంధ్రమాసపత్రికలనలంకరించియుండెను. ఇట్టియువతీమణియొక్క యధ్యక్షతతో జరుగుమహాసభనిజాం రాష్ట్రాంధ్ర స్త్రీజనమునందు నూతనజీవము ప్రవేశపెట్టగలదని మాయాశయము.

స్థలప్రాముఖ్యము

అంధ్రమహాసభజరుగుప్రదేశము చారిత్రకచరిత్రయున విఖ్యాతిగలది నవీనకాలమునను ఇదిచాలవేగమున పరిశ్రమ దీనికి సమీపమున చెరవని పైవనిజాం ప్రభుత్వమువారి అనంఖ్యలక్షలధనముతో నిర్మించబడిన పాలెక్టరలను ... గాభూమి. దీనిక్రిందవ్యవసాయము యోగ్యమైనది. పాలెక్టు దర్శనీయమైయున్నది.

ఖమ్మమునకుపోవువారు అక్కడికి దగ్గరగానున్న ఎల్లెందల సాదుబొగ్గుగనులనుకూడ చూడదగినవి. హైదరాబాదు,హనుమకొండలలోనికళాశాలలందలివిద్యార్థులును విద్యార్థినులును యీసందర్భమున ఖమ్మము మహాసభలకువెళ్ళినచో చూడదగినప్రదేశములన్నియు చూచి విజ్ఞానమువర్ధిల్లగలదని యీయనాధ్యక్షతనిసాధ్యకము చేయుగలరు.

నిజాము రాష్ట్రములోనిఆంధ్రసోదరులును,సోదరీమణులను యీసందర్భమున బాగుగానుపయోగించుకొని మాతృసేవలో పాల్గొనుటకు తగుకార్యము

నిజాంరాష్ట్రములోనికి గ్రామఫోను రికార్డుల నిషేధము

ఎచ్. ఎ. వంబరులు ౧౮ ౧౯. ౧౬ గల హిజ్ మాస్టర్సు వాయిస్ (గ్రామఫోనుకంపెనీవారిచేత సిద్ధచేయబడిన రికార్డులను (శ్రీనిజాంప్రభుత్వమువారు నిషేధించుచు అవి రాష్ట్రమున నెందున్నను ప్రభుత్వమునకై జప్తుచేయునట్లు ఆజ్ఞాపించియున్నారు. సుప్రసిద్ధ మహారాష్ట్ర నాయకుడగు శ్రీ. ఖడీల్కరు గారి కీచకవధ నాటకములోని ... తాంత్రిక ... మొగలు చక్రవర్తి ఔరంగజేబు హింసించిన విధము వానిలో అభివర్ణింపబడి యున్నదనియు తెలియుచున్నది. (అం.ప్ర)

సహకార సంఘముల నివేదిక

(ప్రభుత్వ విమర్శ)

పరిపాలన

పయ్యద్ ఫజలుల్లాగారు యీశాఖ (సహకారసంఘము లశాఖ)కు నిర్వహణాధికారిగా నివేదిక సంవత్సరమంతయు పని చేసిరి వారుకొంతకాలము సెలవుపై యుండిరి ... సహకారశాఖా సంబంధమైన పరిపాలనాసౌకర్యార్థమై హైద్రాబాదు రాష్ట్రము ... భాగములుగా విభజింపబడియుండెను. వాటిలో ఒక్కొక్క భాగమునకు ఒక్కొక్క సహాయ రిజిస్ట్రారు వంతున మొత్తము ... సహాయరిజిస్ట్రారులుండిరి. ఒకసహాయరిజిస్ట్రారు ... సహాయములుగ నుండెను ... డిప్యూటీసహాయరిజిస్ట్రారులుండిరి డిప్యూటీసహాయ రిజిస్ట్రారులలో ఒకప్రధాన ... విమర్శనము (ఆడిటు) ... సహాయరిజిస్ట్రారులకు తృప్తికరముగ నుండెను గాని సహాయరిజిస్ట్రారులవేతను. డిప్యూటీసహాయరిజిస్ట్రారులచేతను చేయబడుచుండు సహకారసంఘముల ... తనిఖీలలోను నివేదనసంవత్సరములో చాల లోటుయేర్పడెను. సహకారోద్యమమంతయు సహకారసంఘములయందలి ... పైఆధారపడి యుండును గాన ప్రభుత్వమువారు యీలెక్కలపరిశీలనవిషయమున రాబోవుసంవత్సరము యిప్పటికంటెమంచిఫలితములు కలుగగలవని ఆశించుచున్నారు.

మొత్తముమీద ఉద్యమస్థితి

ఆరికగునిఅర్థిక్ ... నివేదనసంవత్సరములో సహకారోద్యమమునకు ... కఠినపరీక్షయైనది. ఆటవరము చేమరవ్యాపారాలో ప్రత్తిపంట ... తెలంగాణా ప్రాంతము

నిజాం రాష్ట్రమందు ధరలు

౧౩౪౮ ఫసలీ ఆజూర్ నెల మొదటి పక్షములో నిజాం రాష్ట్రమందు నగరములోను, వివిధ జిల్లాలలోను ధాన్యాదులధర లెట్లుండెనో క్రింది పట్టికవలన తెలియనగును. హాలీ సూపాయి ౧ కి ఎన్ని శేర్లు, చటాకులు ఉండెనో తెలుపబడినవి.

జిల్లాలు	మొరటురకపు బియ్యము	మొదటిరకపు వడ్లు	రెండవరకపు వడ్లు	గోధుమలు	జొన్నలు	సజ్జలు	రాగులు	మొక్క జొన్నలు	ఉలవలు	ఉప్పు
హైదరాబాదు నగరము	9_ 0	......	...	6_ 0	11_ 8	12_ 0	...	...	9_ 8	9_ 0
వరంగల్లు	9_ 6	19_ 1	20_11	7_ 3	15_11	16_ 8	...	18_ 0	9_ 8	9_ 2
కరీంనగరు	10_ 5	19_ 6	20_ 8	8_11	18_ 1	......	...	13_ 9	10_ 2	8_14
ఆదిలాబాదు	8_12	15_ 7	18_ 7	8_ 6	13_ 8	......	...	12_10	10_13	8_ 0
మెదకు	9_ 3	19_ 8	21_11	9_ 1	10_15	13_ 0	16_ 0	10_ 8	9_ 8	8_11
నిజామాబాదు	10_ 3	16_11	18_ 1	9_ 3	10_ 9	.....	..	13_ 0	10_ 7	8_11
మహబూబునగరు	8_ 4	21_ 7	22_15	6_ 7	13_ 8	13_ 6	21_ 8	...	7_10	7_12
నల్గొండ	10_ 1	22_ 0	24_ 8	6_14	17_ 5	17_ 7	....	13_ 8	11_ [illegible]	9_ 3
ఔరంగాబాదు	7_ 6	......	...	10_ 9	14_ 8	12_12	4_ 0	16_ 0	11_ 3	9_ 5
బీదరు	6_11	......	16_ 0	8_14	13_10	12_ 4	...	...	10_14	8_ 4
నాందేడు	7_14	13_ 8	17_ 0	8_13	11_ 8	9_ 0	...	..	10_ 9	8_ 1
పర్భణి	7_15	......	18_11	9_12	16_ 4	10_ 3	...	.	10_12	9_12
గుల్బర్గా	7_ 2	18_ 0	18_ 0	7_11	11_ 0	12_13	16_ 0	..	5_ 1	5_ 7
ఉస్మానాబాదు	7_14	......	...	9_ 2	12_ 3	10_13	...	..	10_14	9_ 4
రాయచూరు	5_10	12_ 4	13_12	7_ 1	10_ 4	9_13	...	..	7_ 0	7_ 5
బీడు	7_12	......	12_ 0	9_ 8	10_ 4	11_ 4	...	..	10_ 5	8_ 3

లో పల్లెప్రజ్ఞలు చెడెను. మెదకు, గుల్బర్గా, మహబూబాబాదు జిల్లాలలో పేరుఅధికముగా పండకేకునటచే రైతులకష్టములధిక్కటములయ్యెను; అందుచే సహకారసంఘముల పనికి ఆటంకము కలిగెను. అయినప్పటికిని అన్ని సంఘములకును ఉండు మూలధనమును, నిలువద్రవ్యమును వృద్ధినొందినవి. దీనిని ఈ ఉద్యమమునకు ఒక సంతృప్తికరమగు లక్షణముగ భావింపవచ్చును.

డొమినియన్ బ్యాంకు

డొమినియన్ బ్యాంకు పూర్వవత్సరముకంటె ఎక్కువ అభివృద్ధినిచూపసాగెను. రాబట్టుకొనబడినబకాయిలు గతవత్సరములోకంటె రాడింతలెక్కువయుండెను. గతవత్సరములో వసూలైనబకాయి రూ ౧౨౨౬౮ లయియుండనివేదికవత్సరములో రూ ౧౬౭౮౨౩ లు వసూలయియుండెను. ఈ బ్యాంకుయొక్క మొత్తము నిజస్వ రూ ౨౫౬౦౦౦ లుగనుండెను. అనుమానగ్రస్తములైన ఋణములకొరకై వేఱుగా అట్టిపెట్టియుంచబడినరిజర్వు ౧౫౦౦౦ లకంటె యెక్కువగ నుండెను. ఈ బ్యాంకు గత ౫ సంవత్సరములలో తనవివిధరిజర్వులలోనుండు మొత్తమును రూ ౪౫౦౦౦ లనుండి దాదాపు రూ ౫౫౦౦౦ లవరకు హెచ్చించగల్గియుండుట సంతృప్తికరమైన విషయము. ప్రతికూలపరిస్థితులలోకూడ బ్యాంకుతన ఆర్థికస్థితిని ఎట్లో బట్టపరచుకొనినదనుటనిస్సందేహము. మనసంస్థానము నానుకొనియుండు రాష్ట్రీయబ్యాంకులతో పోల్చిచూచినచో దీనిస్థితి త్సాహకరముగ నున్నది. దీని సొంత మూలధనము అప్పుగా తెచ్చుకొన్న ప్రతి పది వేల రూపాయలలోను ౩౫౬౭ వంతుగనున్నది బొంబాయిలో అట్లుగాక ౧౫౬౭ మాత్రమున్నూ మద్రాసులో ౧౦౮౦ మాత్రమున్నూ, మధ్యరాష్ట్రములలో ౯౦౫ మాత్రమున్నూ కన్నది బ్యాంకుయొక్క అధ్యక్షుడగు నవాబ్ బహదర్ ఆనవముదయ్యంగారును, ఉపాధ్యక్షులగు యస్.యం. అజంగారును, తమకుగలనేకవిధము అయితరపనులుండినను బ్యాంకుపనియందుశ్రద్ధజూపి సంస్థాన మందలి సహకారశాఖలో పనిచేయువారందరి యొక్కయు కృతజ్ఞతకు పాత్రులైనారు.

కేంద్ర సహకార సంఘము

యీసంఘమునకుచేకూరినలాభములను సహకారసంఘములకు త్రింపుట సంతోషకరమైనవిషయము యీ కేంద్రసంఘము సాధ్యమైనంతత్వరలో స్వతంత్రసంఘము చేయబడవలెను ఆర్థికస్థితివల్ల అధికముగ కష్టపడుచుండియు కేంద్రసంఘము సాధారణపరిస్థితులలో చేయదగినపనులను నెరవేర్చుటయేగాక నివేదనవత్సరములో యెంతో లాభకరమైన పరిచారమునకేసిన యూనియను యొక్క పరిపాలనా అగ్గంగ ౧౫ము లోకపన్యాసముల నుయిచ్చిరి రెం కేంద్రములలో తరఫీదుతరగతులనునిర్వహించిరి. వాటికి కొంతమంది సహకారోద్యమాభిమానులు హాజరైరి. అంతేగాక, వరంగల్లు; ఖాల్సా, గుల్బర్గాలలో తరగతులు జరుపబడెను. ఇదంతయుయేమిసూచించుచున్నదనగా కేంద్రసంఘము సాధ్యమైనన్నిమార్గములచే సహకారోద్యమవ్యాప్తికై కృషిచేయుచున్నది. గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యముకూడ వృద్ధిచెందుచున్నది కేంద్రసంఘమునిజముగ ఉపయోగకరమగు సంస్థయనుటకు విషయములో మంచిశ్రద్ధజూపిన అధ్యక్షులగు రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డిగారికిని, గౌరవకార్యదర్శులగు పల్యూసుబమ్రిల్ హాసన్ గారికిని కృతజ్ఞత తెలుపవలసియున్నది.

కేంద్ర బ్యాంకులు

కొప్పాలులోను నాగరకర్నూలులో రెండుక్రొత్త కేంద్రబ్యాంకులు రిజిస్టరుచేయబడినవి. ఇట్లు నివేదనవత్సరములో మొత్తము ౩౫ కేంద్రబ్యాంకులైనవి. పూర్వవత్సరములో ౩౩ మాత్రమే యుండెను. కేంద్రబ్యాంకులు లాభమునంతయు వసూలుకానని అరతేదీలు వస్తుక యుగపనులు పనిలో చట్టము ఋణములవలన సంభవించునష్టముల పరిష్కారికై దాచిపెట్టుకొనుపద్ధతినే అవలంబించియుండుట తృప్తికరమైనవిషయము. ఇవిబకాయిలను రాబట్టుకొనుటయందు పూర్వవత్సరములోకంటె యెక్కువశ్రద్ధజూపుటచే నివేదనవత్సరములో అసలుక్రిందికి రూ ౨౪౬౨౭౩ లును వడ్డీక్రిందికి రూ ౪౦౨౫౭ లు వసూలయ్యెను పూర్వవత్సరములో అసలుక్రింద రూ ౧౭౪౩౯౯ లును వడ్డీక్రింద రూ ౪౨౯౮౬ లును వసూలయ్యెను. ధాన్యముల ధరలుయింకను తగ్గుచునే యుండియు యిట్టివసూల్లు హెచ్చుట సంతృప్తికరమగు విషయము. ఒకతారీఖుడిపాజిట్లుపద్ధతిని కేంద్రబ్యాంకులు ఆచరణలోపెట్టినవి. ఈపద్ధతి మరికొంతకాలము జరిగినచో ప్రజలనుండి డిపాజిట్లు సంపాదించుట కష్టముగు పని గాదు. ఈ బ్యాంకులయొక్క స్థితిని ౧౩౩౩ వ ఫసలీలో వాటిస్థితితో పోల్చిచూపబడిన వివరములు బాగున్నవి. అవి రిజిస్ట్రారుగారి నివేదికతో చేర్చబడినవి. అపట్టికను చూచినచో బ్యాంకులస్థితిలో అభివృద్ధియున్నదనుటకు సందియము లేదు. అయినను ద్రవ్యనిధియు, వసూలు ఆగిన అసలేం ఋణములవల్లికలుగు నష్టములకుపరిహారముకై ఉన్న ప్రత్యేకమైనదవిధులయొక్క బ్యాంకులయొక్క పొరపాటులనుండి విడదీయబడి ప్రత్యేకనిధులుగ చేయబడునివిషయములో అభివృద్ధిచూపబడలేదు. రిజిస్ట్రారుగారు దించినట్లు ఆ బ్యాంకు ఆర్థికస్థితి సరిగానున్నదని ఒప్పుకొనవలెను. ఈవిషయమున కేంద్రబ్యాంకులు త్వరలో చర్యగైకొనుటవసంచిదని సలహా నిచ్చుచున్నాము.

వ్యవసాయ సంఘములు

నివేదనవత్సరములో ౧౫౨ క్రొత్తసంఘములు మాత్రమే రిజిస్టరుచేయబడెను. ౭ నాశనము రద్దుచేయబడెను. వడ్డీవిషయములో బ్యాంకులకు బకాయిలు చెల్లించుట గతవత్సరములోకంటె బాగుండెను. వాటిమొత్తము రూ. ౫౫౪౩౯ లుండెను గతవత్సరము చెల్లింపబడినవడ్డీ మొత్తము రూ. ౪౧౪౫౯లు ఉండెను. అయితే అసలుమొత్తము చెల్లించుటలో తరుకబడినది. సభ్యులకుయీబడిన అప్పుల మొత్తము నివేదికవత్సరములో రు. ౨౪౩౭౨లు నుండెను. గతవత్సరము రూ. ౩౭౯౫౩లు ఉండెను. మొత్తముతనూళ్లు రు. ౧౧౦౪౪౯లు; ఇదే గతవత్సరములో రు. ౧౧౨౪౨ లు గతసంవత్సరముతో పోల్చిచూచినచో సభ్యులచెల్లించవలసిన బకాయిలు దాదాపు రు. ౪౭౦౦౦లు. అధికమయ్యెను వారినుండి రు ౯౨౪౧౨౪౪ రావలసియుండెను. అందులో రు. ౭౪౦౩౪౩౪లు అసలు, రు. ౨౫౩౫౩౫౦లు వడ్డీ గతసంవత్సరములో అసలు రు. ౭౪౯౯౧౫౭, వడ్డీ రు. ౨౯౨౯౦౫౭లు కలిసిమొత్తము రూ ౯౨౪౧౭౨౪ లు వసూలయ్యెను. సభ్యులవద్దనిలిచిపోయిన బకాయిలు యెక్కువగానున్నను, ఆ కేసులనిషయములో ఋణములు నేడుగానున్న తక్కువతక్కువ వసూలుకాగలవను విషయము సంతృప్తికరము. కొన్ని జిల్లాలలో వైరత్వముచే సంఘములు నామమాత్రముగా పనిచేయుట చాలకష్టముగుచున్నది.

(రెండుమూడుభాగములు మిగిలియున్నవి. చోటుచాలనందున ఈసారి సంచికలో ప్రకటింపబడును)

సార్వదేశిక ఆర్య ప్రతినిధిసభవారికి విసుగెత్తుట

ఆర్యసమాజముయెడ పోలీసు అధికారులకు పక్షపాతమనుట

ఢిల్లీలో కేంద్రసభాధ్యక్షుని ప్రకటనము

ప్రపంచములోని ఆర్యసమాజముల [illegible] సార్వదేశికసభయొక్క అధ్యక్షుడు [illegible] గారు పత్రికలలో ఈక్రింది ప్రకటనము గావించియున్నారు. హైదరాబాదు రాజ్యమున ఆర్యసమాజికుల మతప్రచారము విషయములో ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలిగించుకొనుచున్నారను ఆక్షేపణయే ఆప్రకటనముయొక్క సారాంశము:-

..ఆర్యసమాజ సార్వదేశిక సభయొక్క ప్రచారకులగు [illegible] స్వామి గారును నిజాము రాష్ట్రపు ఆర్యప్రతినిధిసభయొక్క ఉపాధ్యక్షులును, కార్యదర్శియు, శ్రీ [illegible] లాలు, [illegible] లాలు గారును, నిజాము రాష్ట్రములోనిదగు [illegible] యందు ఆర్యసమాజ ప్రచారముచేయుటకై వెళ్లియుండిరి. ప్రచారకార్యమారంభించగానే పోలీసువారు వచ్చి జోక్యము పుచ్చుకొని పైమువ్వురిని ప్రచారముచేయకుండ అడ్డగించిరి. పోలీసువారు అడ్డగించినను, ప్రచారకార్యము జరుగుచునే యుండెనని చెప్పుచున్నారు. కాని [illegible] పైసంగతులన తేలినదేమనగా, నిజాము రాష్ట్రపు అధికారులు ఆర్యసమాజ ప్రచారమునందు ఆటంకములు కలిగించు పద్ధతిని ఇంకనుపూర్తిగా వదలిపెట్టలేదు. ఈవిషయమున ఆరాజ్యములోని గొప్ప అధికారుల శ్రద్ధ ఆకర్షింపబడినది. పోలీసువారి ప్రవర్తనము, ఆర్యసమాజికుల ప్రజలను [illegible] [illegible]

[illegible]

ఆర్యసమాజముయొక్క [illegible] సంపూర్ణముగ విశ్వాసముతోను, సద్భావముతోను పనిగొని, నిజాము ప్రభుత్వమువారు చేసిన ప్రకటనమునకు స్వాగతమొసగిరి. [illegible]

[వైదికాదర్శ పత్రికనుండి]

ఆర్యసమాజసభ నిషేధింపబడుట

హైదరాబాదు రాష్ట్రమునందలి ఆర్యసమాజికుల కష్టనివారణ సాయమునకు కార్యదర్శియైన శ్రీ [illegible] రావుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. యిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:-

శనివారము సాయంత్రము హైదరాబాదు నగరమునందలి [illegible] ఆర్యసమాజభవనమున, ఢిల్లీ ఇంటర్నేషనల్ ఆర్యలీగువారి సహాయప్రచారకులైన [illegible] స్వామి [illegible] యుపన్యాసము జరుపుటకు ఏర్పాటు చేయబడియుండెను. శాసనసభాసభ్యులైన శ్రీ పండిత వినాయకరావు విద్యాలంకార బారిస్టరుగారు అధ్యక్షత వహింపవలసియుండెను. సభోపక్రమణమునకు [illegible] సభజరుపరాదని యు [illegible] ఒకజడ్జి శ్రీ వినాయకరావుగారిపై ప్రయోగించిరి. పోలీసు ఇనస్పెక్టరు [illegible] ఆర్యసమాజ భవనము కడ పోలీసువారు [illegible] పోలీసువారు లాఠీలను బట్టుకొనియుండిరి. [illegible] సభ్యులతోను [illegible] అప్పుడేకీసు [illegible] పోలీసు [illegible] ఢిల్లీలోని ఇంటర్నేషనల్ లీగువారి [illegible] నిశ్చయింపబడెను. [illegible] శ్రీవినాయకరావుగారు [illegible] ఢిల్లీ [illegible] (ఆంధ్రపత్రిక)

ధైర్యస్థైర్యములులేనిగ్రాజుయేట్లు

ప్రస్తుత విద్యాపరిస్థితులయందలి లోపము

డాక్టరుపూలీగారి కాన్వొకేషను ఉపన్యాసము

నవంబరు [illegible] తేది పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులకు బిరుదులిచ్చు సందర్భమున డాక్టర్ పూలీగారు కాన్వొకేషన్ ఉపన్యాసమొసంగిరి.

వారు ప్రస్తుతము భారతదేశమందలి విద్యావిధానమును అవిధానముచేతయారగుచున్న పరుసు [illegible] విద్యావిధానముతోను, విద్యార్థులతోను పోల్చి, [illegible] మనలోపించినది యనగు ఒక అంశము ధైర్యస్థైర్యము, ధర్మవిశ్వాసముఅని చెప్పిరి.

తర్వాత ధర్మమనుదాని అర్థమునువారు వివరించిరి. ధర్మమనుపదివట్టి రాజశాసనమే కాదని [illegible] రాజశాసనము ప్రకారము జనులు ఆచరించుట, [illegible] భయపడుటవల్లనైయుండగా, ధర్మము నాచరించుట, దానియందు ఆత్మవిశ్వాసము నైయున్నది. ధర్మములో తల్లిదండ్రులు, గురువు మొదలగు పెద్దలయందుభక్తి, [illegible] గౌరవించుట, ప్రాచీనకాలమునుండి ఆచారము సిద్ధముగాయుండు రాజభక్తి [illegible] ఉపన్యాసకుడు [illegible] ఉదాహరణములతోగూడ నిరూపించెను. [illegible]

[illegible]

అట్లుగాక తామునిర్ణయించుకొనిన [illegible] తాదర్శములను మొండిపట్టు [illegible] కూడ వదలక యుండునట్టియు, పట్టినధర్మమును దానిని [illegible] ప్రజల [illegible] అభిప్రాయములో [illegible] రాజు [illegible] యిట్టి మహోన్నతమైన [illegible] విశ్వవిద్యాలయములు [illegible] విద్యాలయములను [illegible]

గ్రామరైతుల ఉద్ధరణయే నేటి ముఖ్య సమస్య

విద్యాధికులందరు గ్రామములలో ప్రచారము చేయవలయును

ప్రభుత్వము నిర్బంధప్రాథమిక విద్యావిధానమవలంబించవలయును.

మనదేశమున గ్రామరైతులస్థితి బహుక్లిష్టపరిస్థితిలో నున్నది. వర్తమానకాలపరిస్థితులబట్టి బ్రిటిషుహిందూదేశమంతట యు గ్రామనిర్మాణ కార్యక్రమము ననుసరించి రైతుల యుద్ధరణకు ప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. మనరాష్ట్రమున నట్టి ప్రయత్నములు లేని కారణము లేమిటో తెలియుటలేదు. ఏమి వారికన్నను మనదేశీయులు ఎక్కువ అభివృద్ధిలోనున్నారా? లేదుగదా! అనేకవిధముల వారికన్నను రాజకీయ నైతిక, ఆర్థిక విద్యాభివృద్ధిలో వెనుకబడియే యున్నారు. అట్టితరివాత మింగుచున్న గ్రామ నిర్మాణకార్యమునకు లూమనోనగూడదు. విద్యావిజ్ఞానహోరత్వము గలవారలు కొందరనో గొప్పగనో మనదేశములో నున్నరుగదా! వారైనను ఉద్యమము ప్రోత్సహింపుటలేదు. ప్రభుత్వము వారి దృష్టియంతయు పట్టణములయందే యుండినట్లు తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వమునకు మూలాధారము పల్లెలుగదా! గ్రామధనము పట్టణ సౌకర్యములకు వినియోగపడుచున్నది కాని గ్రామ పారిశుధ్యమునకు అనులేశమైన ముఖ్యము పుచ్చుకొనరు. విద్యావంతులస్థితి ఆలోచించుము. వారు పట్టణవాసులు, వారిసౌఖ్యములు గ్రామవాసుల కష్టార్జితమును అనుభవించుచున్నవారలు! పట్టణవాసులు గ్రామవాసులకష్టార్జనచేసిన్న తిళివనములను నిర్మించుకొని పున్నతసౌఖ్యము అనుభవించుచు హాయిగా జీవయాత్ర గడుపుచుండగా గ్రామవాసులకన్నతో గడ్డితో గప్పబడినకుటీరములే వారి పున్నతభవనములు. ఎండయునకు వానయునకు శిక్షించుటయే వారి సౌఖ్యములు. గ్రామోద్యోగులవిర్బంధమే వారిజీవయాత్ర గడుపుచుండుట. పద్దెన్ని గ్రామము లతారతమ్యములు గ్రామాయుటకు మిన్నగామవాసిని స్వానుభవములేదు. గ్రామరైతులస్థితి యను ఆలోచించవలయును.

విద్య

విద్యాభివృద్ధిలో గ్రామరైతులు చాలా వెనుకబడి యున్నారు. మనరాష్ట్రమునకు నేటికి [illegible] విద్యాధికసంఖ్య [illegible] నూటికి (౨) పట్టణవాసులు [illegible] గ్రామవాసులని యనిరారణగా చెప్పవలసియున్నది. మనదేశమున నూటికి [illegible] మంది నిరక్షరాస్యులున్నారు. నాంజనా బౌబట్ట ప్రభుత్వమువారు విద్యాభివృద్ధికి ఎక్కువగా ముఖ్యతనివ్వటలేదు. [illegible] గ్రామములు చాలా యున్నవి. [illegible] గ్రామములో [illegible] వారి [illegible] పాఠశాలలో బహు స్వల్పము. ప్రాథమిక పాఠశాలలను స్థాపనచేయుటకు ప్రాథమిక పాఠశాలనిషేధనగస్తి చేయుచున్నదని అర్థమగుచున్నది. గ్రామములపిల్లలను [illegible] విద్యకొరకు పంపుకొనుటకు అవకాశము లేదు. ప్రాథమిక పాఠశాలనిషేధనగస్తి సంబంధించి ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము గ్రామప్రజలయొక్క కష్టము లేదా వారి [illegible] ప్రభుత్వము సహాయము వలన విద్యాభివృద్ధి కొరకు [illegible] అనుభవమువలన ఈగస్తివల్ల విద్యాభివృద్ధికి మేలు కలుగలేదు. [illegible] దృష్టిపరముటయే [illegible] మార్గము ప్రభుత్వమువారు [illegible] విద్యావ్యాప్తికి వ్యయము చేయుచున్నారు. [illegible] వ్యయమున [illegible] విద్యాభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేయుచున్నారు గ్రామములు పరస్పర సహాయముతో పాఠశాలలను నెలకొల్పవలెను. ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధప్రాథమిక విద్యావిధానమును అవలంబించనిచో అంతవరకు విద్యాహీన గ్రామప్రజల అభివృద్ధి కానేరదు.

వ్యవసాయము

మనరాష్ట్రమునందు ప్రజలకు వ్యవసాయము జీవనాధారముగానున్నది. వ్యవసాయసాధనపద్ధతులు గ్రామప్రజలకు తెలియవు వారిలూ [illegible] పద్ధతులలోనే ఇంతవరకు దానిని ప్రోత్సహించుచున్నారు. మన ప్రభుత్వము వారు వ్యవసాయాభివృద్ధి ప్రత్యేకముగ వ్యవసాయశాఖ నెలకొల్పియున్నారు. కాని దీనివలన ప్రజలు యెక్కువ [illegible] పొందుటలేదు. వేలమానగ వ్యవసాయశాఖ ఉద్యోగస్థులు [illegible] ప్రచారము, ప్రతిగ్రామమున ప్రదర్శనముటలేదు వ్యవసాయము నవీనపద్ధతి నవలంబింపజేయుటకు తగినప్రచారము చేయుటలేదు మనదేశమున వ్యవసాయ పాఠశాలలులేవు. అన్నివృత్తులలో కన్న వ్యవసాయవృత్తి ఉత్కృష్టమైనదికాదు. అన్నివృత్తులవారు భగవంతునిపై నాధారపడినట్లుగా ఇతరవృత్తులవారు నాధారపడరు. వ్యవసాయము అతివృష్టిచేతను అనావృష్టిచేతను చాలానష్టమగును. వ్యవసాయదారులు నిరంతరము ఎండయునక, వానయునక, ర్యాలంబగర్భము వ్రదగావక కష్టించుచుండి. వ్యవసాయాభివృద్ధియగు టెటులు? ప్రతితాలూకాలో వ్యవసాయ పాఠశాలలను నెలకొల్పవలెను. వరి. చెరుకు, కొబ్బరి, విత్తనములను పంటలను అభివృద్ధిచేయవలెను. వ్యవసాయప్రదర్శనములు గ్రామములలో జరుగవలెను వ్యవసాయముకొత్తపద్ధతులపై చేర్పాటుచేయవలెను

సహకార సంఘములు

గ్రామప్రజల అభివృద్ధికొరకు ప్రభుత్వమువారు సహకారసంఘములు (నిరస్తే అంజామన్) ను నెలకొలిపినారు. ఆసంఘములయందు ప్రజలకు విశ్వాసము లేకపోవుటకు కారణము, ప్రజల విద్యాహీనతయే యని మానుదు గాక రైతులు అంబాయా? [illegible] అప్పుతీసుకొనవలసినదిగా చెప్పినట్లయిన ,,బాబో మాకవద్దు! అది సర్కారి సంబంధము మా ఆస్తియంతయు జప్తుచేసుకొనేవారయ్యా” అని అంటారు. ఇది యెంతమూఢత్వమో ఆలోచించవలయును సహకారసంఘములలో తక్కువ వడ్డీకి లభించినప్పటికి ఋణదాతలకొరకు తక్కువ మాటికి యూపాయి రెండుమూపాయిలు వడ్డీ పెట్టుదురు. ఈమూఢత్వమును వారద్రోలుటకు సహకారసంఘ ఉపద్రవ మనదేశీయులు బాగుగా గ్రహించి వానివలన లాభమును పొందుటకు విద్యయే ప్రధానము. విద్యాహీనతవలన యేయభివృద్ధి కానేరదు.

ఆర్థిక దుస్థితి

ఈనాటి ఆర్థిక పతనమువలన రైతు చాలానష్టములో మునిగి యున్నారు. ఓకేనర్యమము ధాన్యములధరలు తగ్గినవి. ముఖ్యముగా పంటలయందు ప్రధానమైనవి [illegible] [illegible] [illegible] సంవత్సరములనుండి [illegible] చేయుచున్నారు. [illegible] పెంపొందించుటకు వ్యవసాయమునందు [illegible] [illegible] ప్రస్తుత ఆర్థికమాన్ద్య మనుసరించి ప్రభుత్వమువారు రైతులనుండి [illegible] [illegible].

పటేలు పటువారీల నిరంకుశత్వము

గ్రామోద్యోగుల నిరంకుశత్వము చాలావ్యాపించినది [illegible] [illegible] [illegible] కొన్నిగ్రామములలో [illegible] [illegible] [illegible] ప్రభుత్వమునకే [illegible] [illegible] గ్రామోద్యోగస్థులు [illegible] [illegible] ప్రస్తుత ఆర్థికమాన్ద్యము [illegible] ప్రభుత్వమువారు [illegible] గ్రామోద్యోగ [illegible] ప్రభుత్వమువారు మాఫీచేయుటలేదు. వారికి వడ్డీబాధ్యులు [illegible] [illegible] పెట్టేచేయవలెను. ఎవరైనను గ్రామరైతులలో [illegible] [illegible] సత్యాసత్యములను అడిగో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. పాపము విద్యాహీనరైతులు [illegible] [illegible]. గ్రామరైతులలో ఐక్యతలేకుండచేయుటకు వారు అగ్రగణ్యులు, వారికి వినయవిధేయతతో మెలగవలెను ప్రకృతావస్థలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] యుండవలయును

కేంద్రసంఘము

కేంద్రసంఘము ఆంధ్రోద్యమమునకు కృషిసల్పుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమున ఎక్కువశ్రద్ధ వహించుటలేదు. దేశీయులుకూడా సంఘమునకు ఎక్కువ సహాయపడుటలేదు. కేంద్రసంఘము ప్రధానముగా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కేంద్రసంఘ ప్రధానకార్యదర్శులు దేశమంతయు పర్యటనసలిపిన ఆంధ్రవిధికి చాలావిశాలముల ప్రచారము చేయుచున్న వారిఉద్యోగమే ఆంధ్రోద్యమము గణ్యస్థానము చేయును.

ఐకమత్యత

గ్రామప్రజలలో ఐక్యతకూన్యము. ప్రతిగ్రామమున కక్షలు గలవు. ఈ కక్షలవలన దినదినమునకు స్పర్థలు పెంపొందించి స్వప్రయోజనములో [illegible] నకేపోవుచున్నారు. గ్రామ [illegible] చేయుచున్నారు. వర్తమాన కాలపరిస్థితుల బట్టి ప్రతిగ్రామమున ఐక్యతతో మెలగి గ్రామముల తమ వివాదములు గ్రామపంచాయతి విచారణద్వారా పరిష్కరించుకొనుట శ్రేయస్కరము.

కర్తవ్యము

దేశీయసోదరులును విద్యాధికులును శ్రీయుత్ ప్రతాపరెడ్డిగారి గ్రామపుస్వరాజ్య అను అమూల్యవ్యాసమును గమనించి యుండవచ్చును. ఇంతవరకు అవ్యాసోమసారము ఆచరణలో యుంచుటకు ఆలోచనలేదు. కనుక దేశీయసోదరులు రైతులఉద్ధరణమునకు గ్రామనిర్మాణకార్యక్రమమునకు పూనుకొనవలెను స్వదేశీపరిశ్రమలను ప్రోత్సహించవలెను బ్రిటిషుఇండియాకన్న మనదేశము సర్వవిధముల వెనుకబడియున్నదని యనుకొందము. విద్యారహితులైన సోదరులను ఎవరు ఉద్ధరించవలయునో యనుకొనుడు. గ్రామములలో గ్రంథాలయములు నెలకొల్పవలెను. ప్రతిగ్రామమున రైతుసంఘములను, జిల్లా రైతుసంఘములను నెలకొలుపవలెను. మనప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిద్యావిధానమును అవలంబించుటకు మనము ప్రయత్నముచేయవలెను. ప్రకృతియంతయు అనేకవిధములయభివృద్ధిమార్గ మాలోచించుచున్నది. దినదినము నాగరికత హెచ్చుచున్నది. రాబోవు పంథమునకు సభలవలన సాక్ష్యరత్వముతో విరమించక గ్రామపునరుద్ధరణకై కృషిసలుపవలయును. ఆమోదించిన తీర్మానములను కార్యాచరణలో నుంచవలెను. బాధ్యతవహించిన వారు అనిరంతరము గ్రామసౌభాగ్యమునకు తోడ్పడవలెను

చావా వెంకటకోటయ్య

కీర్తనచేయువారిని పోలీసులీడ్చుకొనిపోవుట

సప్తాహములో దృశ్యము

కొన్నిదినములకు పూర్వము ఉద్గిర్ ప్రజల ప్రార్థనపై మహారాష్ట్రమున సుప్రసిద్ధ కీర్తనకారులైన శ్రీ గజానన మహారాజ లేక రఘుదే మహారాజ్ అనువారికిద్వారా శ్రీసుశాహోత్రంబుర అనువారు భజనకీర్తనలయు జరుపుచుండిరి అవి ప్రచారంబకములుగ నుండుటచే ఎర్రంర గ్రామములలోని హిందువులు వేలవేలుగా ఉద్గిరుకేతెంచి, శ్రద్ధాభక్తులతో పాల్గొనుచుండిరి. ఆకొన్ని యున కొన్ని [illegible] వారయుదిన ములు బీదవారి కన్నదానము చేయుటకును, పరాళ్లముపై [illegible] నిబంధబడి యుండెను కడపటిదినమున కొందరు పోలీసు ఉద్యోగస్థులేతెంచి కీర్తనముచేయుచున్న శ్రీరాజారామ మహారాజ్, అనువారిని ఎవ్వరనుమతితో కీర్తనము జరుపుచున్నారని ప్రశ్నించుచు, పోలీసు ఇనస్పెక్టరు సముఖమునకు రమ్మని యాజ్ఞాపించిరి. కీర్తనమధ్యమున రాజారామ మహారాజుగారు పల్కగా, అతనిని బలాత్కారముగా పెట్టుకొనిపోయిరి స్థానికాధికారులనేకులు. ఇతరులకును ప్రజలు వెంటబెట్టుకొని ప్రయోజనములేకపోయిన ఉపప్రభుత్వసంఘము నందలిపోలీసుసభ్యులైన శ్రీకర్నలు సర్రిచర్డు ట్రెంచి గారికిని మండలపోలీసు అధికారులైన శ్రీ జె. ఈ. అరమ్ స్ట్రాంగుగారికిని, దినపత్రికలను పంపుకొనియున్నారు.

[ఆంధ్ర పత్రిక].

నవ్వులమూట

కే. నారాయణరెడ్డి

ఉపాధ్యాయుడు-తప్పుచేసినవానికి వందదెబ్బలు.

పిల్లవాడు-మీకొక్కరికొడితే అందరికి వర్తిస్తుందా!

* * * * *

రాముడు-ఏమోయిఎప్పుడు పిచ్చివానివలె ఉంటావు

వెంకయ్య-తెలివిగలవానివలెఉంటే పనిచెప్తారు

* * * * *

విశ్వనాథం-మాకిచ్చే రూపాయి లింకా ఇవ్వలేదేమోయి.

చంద్రయ్య-మీకు మరిలేదేమో అని

* * * * *

సుబ్బారావు-ఈకిరస్తానోడు ఎంతకుతీసుకొన్నావు

వెంకటేశ్వర్లు-నేనుకొనేటప్పుడు లేదుకనుక దానిధర తెలియదు,

* * * * *

నర్సయ్య-ఆకేతాబ్బాయి పిచ్చితెత్తులవలె పల్లకవడిన్నాడురో.

లక్ష్మయ్య-అట్లయితే పెళ్ళియైనావా చేద్దాం

హైద్రాబాదు డాక్టరుకు చావు తప్పించు శక్తి

బొంబాయిలో యోగశక్తి ప్రదర్శనము

డాక్టరుగారు పరకాయప్రవేశము చేయదలచుట.

బొంబాయిలో [illegible] హైద్రాబాదుకు చెందిన డాక్టరు [illegible] దేవి ప్రసాదమిశ్రా [illegible] యోగ [illegible] అధర్వణవేద రహస్యములను [illegible] ఉపన్యాసము చేసి తన యోగశక్తిచే వివిధ [illegible] ప్రత్యక్షముగా చూపించిరి. [illegible] ప్రముఖులు [illegible] వచ్చియుండిరి.

[illegible] శక్తిని [illegible] ఉపన్యాసములో చెప్పిరి. యోగశాస్త్రమును [illegible] పరిశోధించి యీ శక్తిని సంపాదించితి [illegible]. దీనికై [illegible] ఇంతకు పూర్వపు [illegible] శ్రీకృష్ణ [illegible] పురోహితుని కాలమునుండి యోగవిద్యాసంప్రదాయము [illegible] ఈ విద్య [illegible] అని వారు చెప్పిరి.

పునర్జన్మ

[illegible] శరీరమును [illegible] అప్పుడు [illegible] శరీరములో [illegible] ప్రవేశించగలననియు [illegible] క్రొత్త శరీరములోనుండి [illegible] రాగలననియు వారు ప్రకటించినప్పుడు సభ్యులు నివ్వెరపోయిరి.

అంతట ఉపన్యాసకుడు సభలో తనకుగలవని చెప్పిన కొన్ని [illegible] శక్తులను ప్రదర్శించెను. [illegible] పొటాషియం [illegible] కలిపి — [illegible] చెను. [illegible] ఆహారము [illegible] అంతటి [illegible] శక్తి [illegible] అని ఆయన చెప్పెను. [illegible] బొంబాయి [illegible] పరీక్షించవచ్చునని [illegible] ఆరు నెలలవరకు [illegible] ప్రకటించెను.

[illegible] ఆరు నెలల చికిత్స [illegible] చికిత్సా [illegible] నిమిషములలోనే [illegible] మిశ్రాగారు చెప్పి, దృష్టాంతార్థము ప్రత్యేకముగా [illegible] గుణము [illegible].

ఉపన్యాసము [illegible] వచ్చినకొందరు [illegible] మిశ్రాగారు [illegible] ప్రదర్శించెను. [illegible] ఒక తెల్లని [illegible] ఉపన్యాసము [illegible] వారి [illegible] ధారణ [illegible] మనోదృష్టి శక్తి [illegible] ఉపన్యాసము [illegible].

ఉపన్యాసములో చెప్పబడినట్టియు, సభలో ప్రదర్శింపబడినట్టియు శక్తులన్నియు, అధర్వణవేదములో [illegible] చెప్పబడిన మార్గములవలననే తనకు లభించెనని మిశ్రాగారు చెప్పిరి.

మిశ్రాగారు అధర్వణవేదమును ఇంగ్లీషుభాషలోకి [illegible] చేసియున్నారు. ఇందలి విషయములు [illegible] ప్రపంచమునకు [illegible] అమెరికాలోని సైంటిస్టులును, పండితులును [illegible] ప్రభుత్వ గ్రంథాలయము యొక్క అధికారులు [illegible] కళము [illegible] అధర్వణవేదములోని [illegible] అతని [illegible].

అధర్వణవేదమునందలి శ్లోకములలో [illegible] వర్ణింపబడినవనియు [illegible] మార్గము [illegible] అప్పటి [illegible] ముల [illegible] మిశ్రాగారు చెప్పిరి.

[illegible] శ్రీమాన్ [illegible] డాక్టరు [illegible] ఉపన్యాసమును [illegible] వహించిరి.

కాలింగా నివేదికలు

(మా [illegible] వారినుండి)

౧౩ [illegible] సోమవారము

[illegible] — [illegible] వర్షము [illegible] వృద్ధికి [illegible] నున్నది.

రబ్బీవిత్తుట కొన్ని భాగములలో జరుగుచున్నది. పయిరు కొన్నిప్రాంతములందు నిలిచియున్నవి. కొన్నిచోట్ల కలుపుదీయుచున్నారు కొన్నిప్రాంతములలో వర్షము తక్కువ అవసరములైయున్నవి.

పశు. మేత:—గుల్బర్గాలోను రాయచూరులలోను మేతయో నీరో యేదోయొకటి దొరకుట కష్టముగనున్నది ఇది తప్ప తక్కిన జిల్లాలలో మేతయు, నీరును దొరకుచునే యున్నవి. పశువ్యాధి వరంగల్లు కరీంనగరు, అదిలాబాదు నిజామాబాదు, నల్గొండ నాందేడు గుల్బర్గా జిల్లాలలో ప్రబలియున్నది

ధాన్యముధరలు:—

గోధుమలు హాలీ రూ ౧కి ౮|౦ శేర్లు
బియ్యము ,, ౮ ,,
జొన్నలు ,, ౧౩|౦ ,

౨౦ డై ౧౩౪౮ తో అంతమగువారపు వివరములు

శీతోష్ణస్థితి.—ఈవారమంతయు గాలిలో చెమ్మలేదు చల్లగానుండెను ఆకాశము స్వచ్ఛముగానుండెను.

సైరు.—ఖరీఫు, అబీలకోత కొన్ని ప్రాంతములలో జరుగుచున్నది. కొన్నిప్రాంతములలో వాటిస్థితి హీనముగనున్నది.

కొన్నిచోట్ల రబ్బీవిత్తుచున్నారు. రాయచూరులో వర్షములేనందువల్ల కొన్నిచోట్లలో విత్తుపని మొదలుపెట్టియుండ లేదు. పయిరు కొన్నిప్రదేశములలో కలుపుదీయబడుచున్నది కొన్నిచోట్లలో నీరుపెట్టుట జరుగుటలేదు కొన్నిచోట్లలో యింకను యెక్కువ వర్షములు అవసరముగా యున్నవి.

కొన్ని ప్రాంతములందు తాలీభూములను సిద్ధపరచుట ప్రారంభమయినది

పశుమేత:—గుల్బర్గా, రాయచూరులలో కొందిచోట్ల పచ్చిగడ్డియు, త్రాగుటకునీరును తక్కువపడియున్నవి వరంగల్లు కరీంనగరము, అదిలాబాదు నిజామాబాదు, నల్గొండ నాందేడు; గుల్బర్గా రాయచూరుల్లో నక్కడక్కడ పశువ్యాధి ప్రబలియున్నది.

ధాన్యముధరలు:—

గోధుమలు హాలీ రూ ౧కి ౮|౦ శేర్లు
బియ్యము ,, ౭|౦ ,,
జొన్నలు , ౧౩|౦ ,

జాయింటుకమిటీ రిపోర్టులో సంస్థానములస్థితి

అఖిలభారత ఫెడరేషనులో భారతసంస్థానములయొక్క ప్రత్యేకస్థానమును జాయింటుపార్లమెంటరీకమిటీవారు సంపూర్ణముగా గుర్తించినారు. సంస్థానాధిపతులు ఫెడరేషనుయెడ తమ అభిప్రాయములనుగూర్చి చేసినప్రకటనలనుబట్టి కమిటీవారు సంస్థానాధిపతులు ఫెడరేషనులో సంస్థానములుచేరుటచే బ్రిటిషిండియాకేగాక తమకును గొప్పప్రయోజనములుగలవనిగుర్తించినట్లుతలచుచున్నారు. సంస్థానాధిపతియిష్టపడిననేతప్ప నంస్థానము యేదిగాని ఫెడరేషనులోచేరజాలదని కమిటీవారుస్పష్టముగ చెప్పుచున్నారు. కాబట్టి యేసంస్థానముగాని ఫెడరేషనులో యేవిధముగచేరవలసినదియు, అట్లుచేరుటవలన ఫెడరేషనుశాసనప్రకారము యెట్టిఫలితముల ననుభవింపవలసినదియు —ఇవిమాత్రమే నూతనరాజ్యాంగశాసనములో శాసించబడును.

అఖిలభారత ఫెడరేషనులో సంస్థానములు ముఖ్యములయినభాగములని కమిటీవారి అభిప్రాయము. అందుచేవారు తగినన్ని సంస్థానములు ఫెడరేషనులోచేరుటకు అంగీకరించినవతప్పనని ఫెడరేషను రాగూడదనినివేదికలోవ్రాసినారు. శ్వేతపత్రములో చెప్పబడినసిద్ధాంతమేమి? మొత్తము అన్నిసంస్థానముల జనసంఖ్యలో అర్ధభాగము నగమునకుతక్కువగాని సంస్థానప్రజలకైనను ప్రతినిధులుగనుండదగినంతమందిగలిగియుండి, ఫెడరల్ఉన్నతశాసనసభలో సగముకంటె తక్కువగాని స్థానములను పొందవలసినంతమంది సంస్థానాధిపతులు ఫెడరేషనులో చేరనంగీకరించిననేతప్ప ఫెడరేషనుయేర్పడరాదు అని శ్వేతపత్రములోగలదు. ఈపరతును జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీవారుకూడ ఆమోదించుచున్నారు.

ఫెడరల్ శాసనసభలో సంస్థానప్రతినిధులను సంస్థానాధిపతులే నియోగించవలెనని శ్వేతపత్రమందు సూచింపబడెను. ఆసూచననేజాయింటు కమిటీవారుగూడఅంగీకరించుచున్నారు. బ్రిటిషిండియాప్రతినిధులెంతమంది శాసనసభలో నుండవలయునో శ్వేతపత్రమునిర్ణయించినది దానినే కమిటీవారుగూడ అంగీకరించినారు ఇంక సంస్థానములలో నేమొత్తముసంస్థానములకు యీయదలచిన స్థానములను యెట్లుపంచవలెనుఅను విషయమై ఒకప్రణాళికనుగూర్చి వైస్రాయిగారికిని సంస్థానాధిపతులకు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు యిదివరకునడచియుండెను. జాయింటుకమిటీ నివేదికలో ఆప్రణాళికవివరించబడినది. ఇంకాలో చిన్నమార్పులు చేయవలసియున్నను సామాన్యముగా యీప్రణాళికసంస్థానములలో చాలవాటికి నచ్చినది. ఈ ప్రణాళికవంటి ప్రణాళికన్యాయమైనది. ప్రస్తుతము చేరనిసంస్థానములు కొన్ని యుండును గదా; అట్లుఅవిచేరకుండుటవలన చేరిన సంస్థానములకు యెక్కువస్థానములనిచ్చుయేర్పాట్లుసూచింపబడినవి.

ఫెడరేషనుయొక్కఅధికారమునకు ఫలానా ఫలానా పాలనావిషయములు లోబడవలెనను యంశమువిషయములో సంస్థానాధిపతులందరికిని యేకాభిప్రాయములేదనియు, కొన్ని పాలనా విషయములనుశాసనసభవారివిచారణకువదలకకేంద్రప్రభుత్వమువారికి అట్టిపెట్టియుంచవలెననిఅడుగునట్టిసంస్థానములు అనేకములుగలవనియు కమిటీవారు ఒప్పుకొనుచున్నారు. అయినను సైతెప్పబడినట్టువంటివిషయములవట్టికనొ దానినేర్పరచుకొన్నతర్వాతకూడ దానికిభిన్నముగాజరిగినయెడల అట్టిదిఅరుదనియు, సామాన్యము కాదనియు తలచవలెనని కమిటీవారుతలచుచున్నారు. ఏ సంస్థానాధిపతియైనను ఫలాని పరిపాలనావిషయమును అట్టిపెట్టి (రిజర్వుడు) గా [illegible]ంచవలెనని కోరుటవల్ల ఆసంస్థానముఫెడరేషనులోచేరియే చేరనట్లగుచో, అట్టిసంస్థానముచేరుటకు ఒప్పుకొనవలెనని సార్వభౌమునికి విధిలేదు.

భారతీయసంస్థానములపై సార్వభౌమాధికారము యిపుడుగవర్నరుజనరలు—ఇన్—కౌన్సిలుగారిచే చెలాయించబడుచున్నది. ఫెడరేషను వచ్చినతరువాత ఆయధికారమును ఫెడరల్ప్రభుత్వముచెలాయింపజాలదు. ఫెడరల్ ఆవరణను దాటినతర్వాత సంస్థానములసంబంధములన్నియు సార్వభౌముడగు బ్రిటిషుచక్రవర్తితోనేయుండును; సార్వభౌమునికి సలహానిచ్చు అధికారము హిజ్ మెజస్టీగారిప్రభుత్వమునకే యుండును.

గోలకొండపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరుకు గ్రంథములు

హిందువుల పండుగలు	1-8-0
ఉచ్ఛల విషాదనాటకము	0-12-0
కృష్ణార్జున సంవాదము	0-6-0
సంఘోద్ధరణ	0-6-0
కన్నులురాజ పంకాపళి	0-2-0
కృష్ణాలహరి	0-1-0
సుధాలహరి	0-2-0
జీడికంటిరామ శతకము	0-1-0
బమ్మెరపోతనామాత్యవిజయము (హరికథ)	0-1-6
రఘునాథ	0-1-0
చారుమీనారు	0-1-0
పంచముల చరిత్ర	0-3-0
హాలీకల్దారు జంత్రి	0-2-0
కోర్టు కబూలియ్యతులు 100 కి	2-0-0
ప్రాంసరీనోట్లు ,,	2-0-0

వలయువారు,—
గోలకొండపత్రికాలయము తూర్పుబజారు
హైదరాబాదు (దక్కన్)

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభముపొందుడు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిషిండియాయందును విరివిగావ్యాపారముచేయుచున్నది. ప్రకటనరేట్ల వివరములకు:—“మేనేజరు గోలకొండపత్రిక హైదరాబాదు, అని వ్రాయుడు.

REG. No. N. 45

Reg. No. M. 2185

STAMP

۱۷ ۴ —شفاخانہ سکندرآباد دکن

جناب سکرٹری صاحب

بلو‌ے اسٹیٹ لالاگوڑہ

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy